

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra účetnictví a financí

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vliv dotační politiky na výsledek hospodaření vybraného zemědělského podniku

Vedoucí bakalářské práce

Ing. Jana Lososová

Autor

Vlastimil Hrdlička

2017

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Vlastimil HRDLÍČKA**
Osobní číslo: **E14217**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Vliv dotační politiky na výsledek hospodaření vybraného zemědělského podniku**
Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce je vyhodnocení dotační politiky z hlediska jejího vlivu na výsledek hospodaření zemědělského podniku.

Osnova:

1. Význam a základní vývoj dotační politiky.
2. Význam poskytování dotací z hlediska zemědělského odvětví a z hlediska národního hospodářství.
3. Popis jednotlivých druhů dotačních titulů a podmínky jejich poskytování.
4. Posouzení objemu dotací z hlediska celého zemědělství a z hlediska sledovaného podniku.
5. Vliv jednotlivých dotací na hospodářský výsledek podniku. Motivační aspekty dotací a jejich uplatnění v podniku.
6. Vývoj výsledku hospodaření v delší časové řadě a vyhodnocení jeho vývoje bez dotací.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

- Bečvářová, V. (2007). An impact of direct payments on production decisions in agriculture. *Agric. Econ. - Czech*, 53 (7): 325-332.
- Bečvářová, V. (2008). *Vývoj českého zemědělství v evropském kontextu*. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně.
- Brealey, R. A., Myers, S. C. & Allen, F. (2014). *Teorie a praxe firemních financí*. Brno: BizBooks.
- Cialan, P., Kancs, D., & Swinnen, J. F. M. (2014). The impact of the 2013 reform of the common agricultural policy on land capitalization in the european union. *Applied Economic Perspectives and Policy*, 36(4): 643-673.
- Erjavec, K., & Erjavec, E. (2015). 'Greening the CAP' - just a fashionable justification? A discourse analysis of the 2014-2020 CAP reform documents. *Food Policy*, 51: 53-62.
- Grega, L. (2005). *Ekonomická opodstatněnost podpory zemědělství*. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Provozně ekonomická fakulta.
- Latruffe, L., & Davidova, S. (2007). Common Agricultural Policy direct payments and distributional conflicts over rented land within corporate farms in the New Member States. *Land Use Policy*, 24(2): 451-457.
- Sedláček, J. (2011). *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, 152 s.
- Svatoš, M. (2008). *Ekonomika agrárního sektoru*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta.
- Swinnen, J. F. (2010). The political economy of agricultural and food policies: Recent contributions, new insights, and areas for further research. *Applied Economic Perspectives and Policy*, 32(1): 33-58.
- Szabo, L. & Grznár, M. (2002). Subsidies and efficiency in the agricultural sector. *Journal of Economics*, 50(6): 971-988.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jana Lososová
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce: 8. února 2016
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2017

doc. Ing. Ladislav Holinský, Ph.D.
děkan

JHOCEKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentů 13
270 02 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jilek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 8. února 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Vliv dotací na hospodářský výsledek zemědělských podniků vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č.111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích

Vlastimil Hrdlička

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Ing. Janě Lososové za odbornou pomoc a vedení při zpracování bakalářské práce a účetnímu oddělení společnosti XY s. r. o., za poskytnutí účetních podkladů a ostatních materiálů ke zpracovávanému tématu.

Obsah

1 Obsah

Obsah.....	6
2 Úvod	8
3 Teoretická část	9
3.1 Pojem dotace.....	9
3.2 Význam a základní vývoj dotační politiky	9
3.3 Význam poskytování dotací z hlediska zemědělského odvětví a z hlediska národního hospodářství.....	12
3.4 Popis jednotlivých druhů dotačních titulů a podmínky jejich poskytování.....	19
3.4.1 Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)	19
3.4.2 Přímé platby	20
3.4.3 Program rozvoje venkova 2014-2020.....	23
3.4.4 Dotace v rámci Společné organizace trhu	24
3.4.5 Národní dotace	24
3.4.6 Podpůrný a garanční rolnický a lesnický (PGRLF)	25
3.4.7 Kontroly podmíněnosti Cross Compliance	26
3.5 Posouzení objemu dotací z hlediska celého zemědělství.....	27
4 Metodika	28
4.1 Cíl práce	28
4.2 Postup zpracování	28
5 Praktická část.....	32
5.1 Charakteristika podniku	32
5.1.1 Personální struktura podniku	33
5.1.2 Majetková struktura podniku	34
5.1.3 Kapitálová struktura podniku	35
5.1.4 Struktura rostlinné výroby.....	36
5.1.5 Výsledky hospodaření	38
5.2 Struktura dotací a jejich význam	40
5.2.1 Vývoj celkových provozních dotací za sledované období.....	40
5.2.2 Struktura dotací v roce 2015	41
5.3 Vývoj výsledku hospodaření v delší časové řadě a vyhodnocení jeho vývoje bez dotací. ...	43
6 Závěr	53
7 Summary.....	55

8	Přehled použité literatury	56
---	----------------------------------	----

2 Úvod

Zemědělství a s ním související obory mají strategický význam pro poskytování veřejných statků a služeb, a to zejména zajišťováním strategické míry potravinové bezpečnosti, péče o krajinu a v neposlední řadě ochranu životního prostředí.

Zemědělská produkce i s navazující potravinářskou výrobou je jedním z tradičních odvětví národního hospodářství. Podíl zemědělského sektoru, spolu s lesnictvím, se na hrubé přidané hodnotě v národním hospodářství přibližuje průměru zemí dnes již neexistující evropské patnáctky. České zemědělství má za sebou prověřenou tradici, která zaručovala soběstačnost národa v základních potravinách. Tato tradice proslavila naše středoevropské srdce v zahraničí. V zemědělském exportu se dlouhodobě objevují především komodity: mléko, živá zvířata, obiloviny, cukr a slad.

Venkov je nedílnou součástí českého zemědělství. Ubývání obyvatel a nedostatek pracovních míst, dal vzniku podpůrných orgánů. Podpůrné orgány přispívají k oživení venkovské oblasti. Díky dotacím se podnikatelům v zemědělství zajišťuje úroveň, která upevňuje venkovské postavení a rozvíjí zemědělství. Pro zemědělce má dotační politika stěžejní význam.

Dotace jsou rozděleny do dvou skupin podle zdrojů. Jsou to evropské dotační programy a národní doplňkové platby, které jsou spravované a poskytované Státním zemědělským intervenčním fondem.

Evropská unie má za cíl zajistit, aby zemědělství dále zvyšovalo svou efektivitu a konkurenceschopnost. Dále cílí k tvorbě zemědělských produktů, které budou plnit požadavky veřejnosti, rozvoj venkova a ochranu životního prostředí. Společná zemědělská politika má také vliv na hospodaření zemědělských podniků prostřednictvím restrikcí, kupř. cenovou a množstevní regulací, či regulací zahraničního obchodu.

3 Teoretická část

Stále má mnoho lidí zkreslený názor na zemědělství a tvrdí, že zemědělci požadují dotace na všechno. Když panuje sucho, žádají podpory na sucho, v mrazech se ozývají, že jim mrazy zničily úrodu a podpořit také potřebují při povodních. Ve spojitosti se zemědělstvím je proto potřeba si pojem dotace nejdříve objasnit.

3.1 Pojem dotace

Co si představit pod pojmem dotace? Dotace můžeme chápat jako opak daně. Zatímco daně stát vybírá, dotace patří mezi transfery, které jsou obecně chápány jako veřejný peněžní a jiný příspěvek na vyrovnání finančního stavu podniku, orgánu nebo organizací. Dotace jsou poskytovány ze zdrojů: od státu, územněsprávního celku, přes EU, ale i od soukromého subjektu. Dotace mají různé podoby. Mohou být udělovány ve formě snížených daní a podporou k cenám. Dotace přinášejí užitek, slouží k pořízení majetku či služeb, úhradě závazků, kompenzaci nákladů a újm na hospodaření, slouží či měly by sloužit veřejnému zájmu.

3.2 Význam a základní vývoj dotační politiky

Venkov doznal nejenom v České republice v posledních desetiletích významných změn. Jestliže se ještě v 60. a 70. letech 20. století dalo hovořit o venkovu jako o relativně homogenním typu území, které se vyznačovalo malou hustotou obyvatelstva a vysokým podílem zaměstnanců v zemědělství, tak v současné době tento obraz venkova neplatí. Dnes se setkáváme s diferencovanou strukturou různě rozvinutých venkovských území, která plní množství rozdílných funkcí. Problémem rozvoje venkova již není pouze zachování či rozvoje zemědělství, ale především stabilizace venkovského obyvatelstva. Podíl pracovníků v zemědělství (3, 8 % v celé ČR a pouze 11 % ve venkovských územích) již není dostatečným stabilizujícím faktorem venkovského území (Wokoun 2008).

Zemědělství – jeho význam a role

Základní funkce zemědělství, jak jsou chápány zejména v Evropě, zahrnují:

1. produkční funkci zemědělství,
2. sociální a demografickou funkci,
3. ekologickou a krajínotvornou funkci.

První funkce zachycuje primární a nejstarší význam zemědělství jako producenta potravin, druhá a třetí funkce jej zasazují do širokého prostoru venkova a přisuzují mu další úlohy a společenské hodnoty. Dotační zemědělská politika ve své podstatě napomáhá zemědělství tyto funkce naplňovat.

Ekonomika agrárního sektoru

Podle Boháčové a spol. (2004) zemědělství prvovýrobci obchodují svoji produkci na agrárních trzích, kde se setkávají s dalšími hráči, a spolu s nimi ve vzájemných vztazích vytvářejí tzv. agrárně-potravinářský sektor. Agrárně-potravinářský sektor lze zjednodušeně popsat vertikálou: dodavatelé vstupů – zemědělství producenti (farmy) – nákupní organizace – zpracovatelé – obchod – koneční spotřebitelé. Zemědělská výroba se vyznačuje specifickými vlastnostmi, které ji odlišují od ostatních odvětví národního hospodářství a tím jí zajišťují důležité postavení v národních i nadnárodních hospodářských politikách.

Agrární politika se věnuje především prvovýrobci a jejich postavení v agrárně-potravinářském sektoru. Jak probíhá tvorba tržní rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou na trzích se zemědělskými komoditami? Předpokládá se, že samoregulační tržní mechanismus na zemědělsko-potravinářském trhu neexistuje a k vytváření stabilní rovnováhy tržní síly nepostačují (Boháčková, Brožová, & Jeníček, 2004). Volný trh nemůže být garantem, který přinese naplňování všech tří funkcí zemědělství ve společnosti. Proč jsou zemědělství výrobci tak rozdílní od jiných výrobců a čím si zasluhují pozornost politiků i značné množství finančních prostředků z podpůrných programů? Podle Svatoše zemědělskou výrobu činí velmi zranitelnou následující charakteristiky a zvláštnosti:

a) nepružnost nabídky, kterou způsobují tyto jevy:

- biologický charakter výroby,
- závislost na přírodních podmínkách,

- nízká mobilita produkčních faktorů, půdy, práce a kapitálu,
- vysoké fixní náklady,
- časový nesoulad mezi procesem výroby a trhem a jeho signály,
- převis nabídky při růstu hospodářství a technickém a technologickém pokroku,

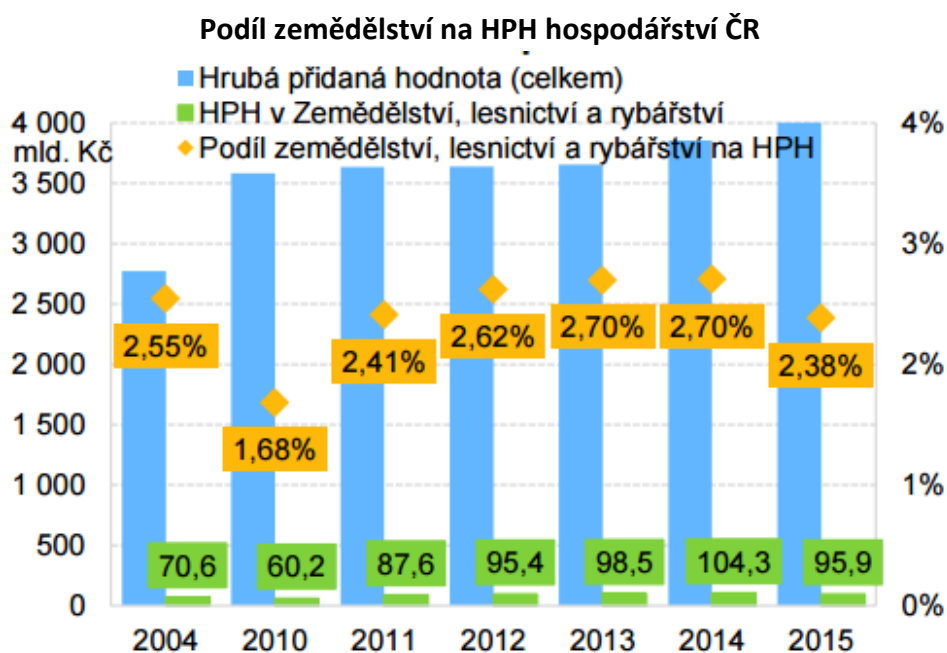
b) nepružnost poptávky, kterou vyvolávají:

- nízká cenová a důchodová elasticita poptávky po potravinách,

c) nerovnoprávné postavení zemědělců na trhu, které vysvětlují faktory nedokonalé konkurence:

- na trhu se vstupů působí monopolní dodavatelé,
- na trhu s produkty působí odběratelé-monopsony,
- moc trhu působí proti prvovýrobcům (Svatoš, 2000).

3.3 Význam poskytování dotací z hlediska zemědělského odvětví a z hlediska národního hospodářství.

Graf 1: Podíl zemědělství na HPH hospodářství ČR

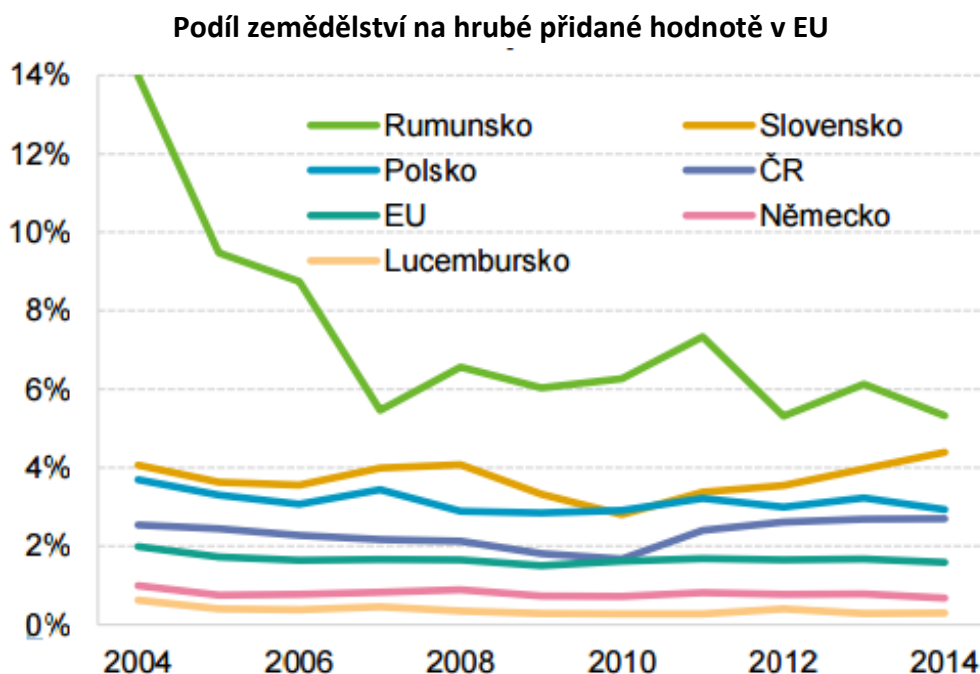
Zdroj: ČSÚ; v běžných cenách

Co se týče zemědělství, lesnictví a rybářství, má hrubá přidaná hodnota v absolutním vyjádření rostoucí tendenci, v případě podílu k celkovému hospodářství (i vzhledem k rostoucímu hospodářství jako celku) se pohybuje dlouhodobě zhruba kolem 2,5 % (až na propad v letech 2009 a 2010) hrubé přidané hodnoty.

V roce 2015 dosáhla HPH zemědělství přes 95 mld. Kč a na celkové hrubé přidané hodnotě českého hospodářství se podílela 2,4 %. Ve srovnání se státy Evropské unie je výkonnost českého zemědělství mírně nad unijským průměrem.

Po vstupu České republiky do Evropské unie, tedy po roce 2004 se mírně snížil podíl hrubé přidané hodnoty ze 2,0 % na 1,6 % vzhledem k Evropské unii. V roce 2014 se pohybovalo rozpětí hrubé přidané hodnoty ve státech Evropské unie mezi 0,3 % v Lucembursku a 5,3 % v Rumunsku.

Můžeme tedy konstatovat, že vyšší podíl hrubé přidané hodnoty vykazují státy východní a jižní. Zatímco státy západní vzhledem ke struktuře jejich hospodářství vykazují nižší podíl hrubé přidané hodnoty svého zemědělství (měsíčník EU aktualit 2016).

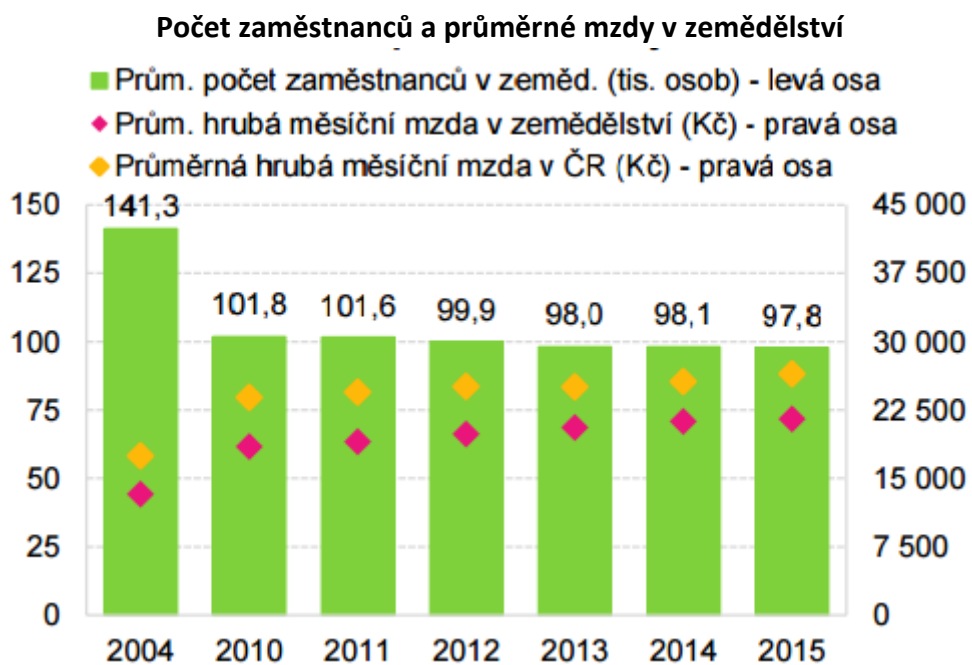
Graf 2: Podíl zemědělství na hrubé přidané hodnotě v EU

Zdroj: Eurostat; data za Zemědělství, lesnictví a rybářství

Současným trendem pro vývoj zemědělství se v posledních letech zdá být zvyšování produktivity, čímž by se vysvětlil nárůst hrubé přidané hodnoty a stále se snižující počet pracovníků v zemědělství.

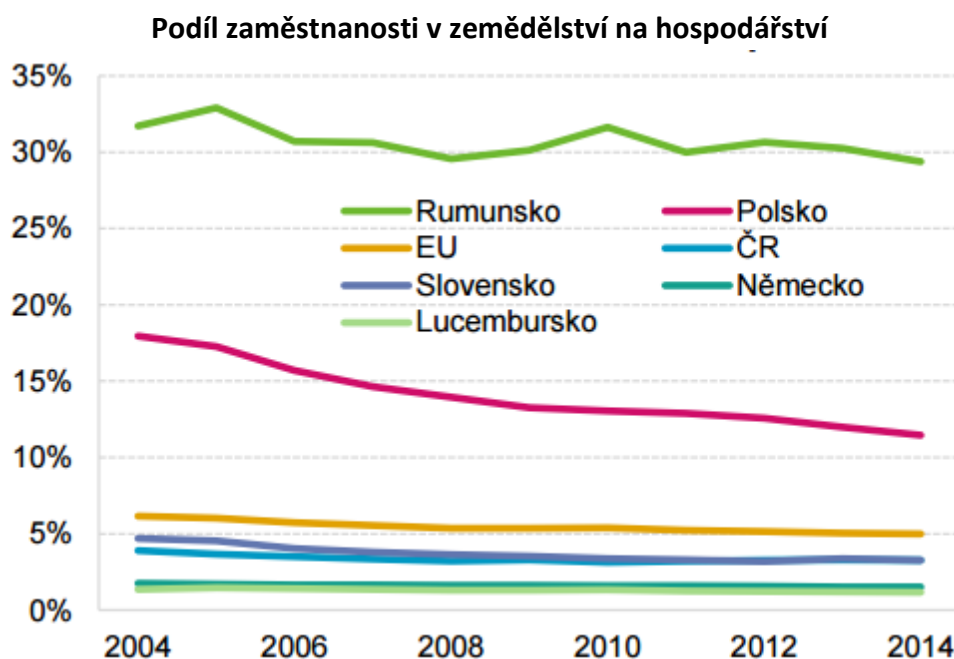
V měsíčníku evropských aktualit jsem se dočetl, že v roce 2015 činil průměrný evidenční počet zaměstnanců v zemědělství 97,8 tisíc, což představovalo 2,5% podíl na celkovém počtu zaměstnanců v ČR. Průměrná mzda v zemědělství v posledních letech kopíruje (s postupnou pozvolnou konvergencí) mírný růst průměrné mzdy v celé ekonomice a v roce 2015 dosáhla 21 478 Kč a tedy zhruba 80 % průměru mezd v ČR. Stále se snižující počet zaměstnanců v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství probíhá prakticky v celé Evropské unii. Od roku 2000 se jejich počet snížil o více jak 5 miliónů na 11,3 milióny v roce 2014, oproti tomu vzrostla zaměstnanost za všechny odvětví o 10 miliónů zaměstnanců. Podíl zaměstnanosti zemědělství

v zemích Evropské unie se v roce 2014 pohyboval od 1,2 % (Lucembursko) po 29,4 % (Rumunsko), samotný podíl Evropské unie jako celku se od roku 2004 snížil o 1,2 % na 5,0 % v roce 2014 (měsíčník EU aktualit 2016).

Graf 3: Počet zaměstnanců a průměrné mzdy v zemědělství

Zdroj: ČSÚ; v běžných cenách

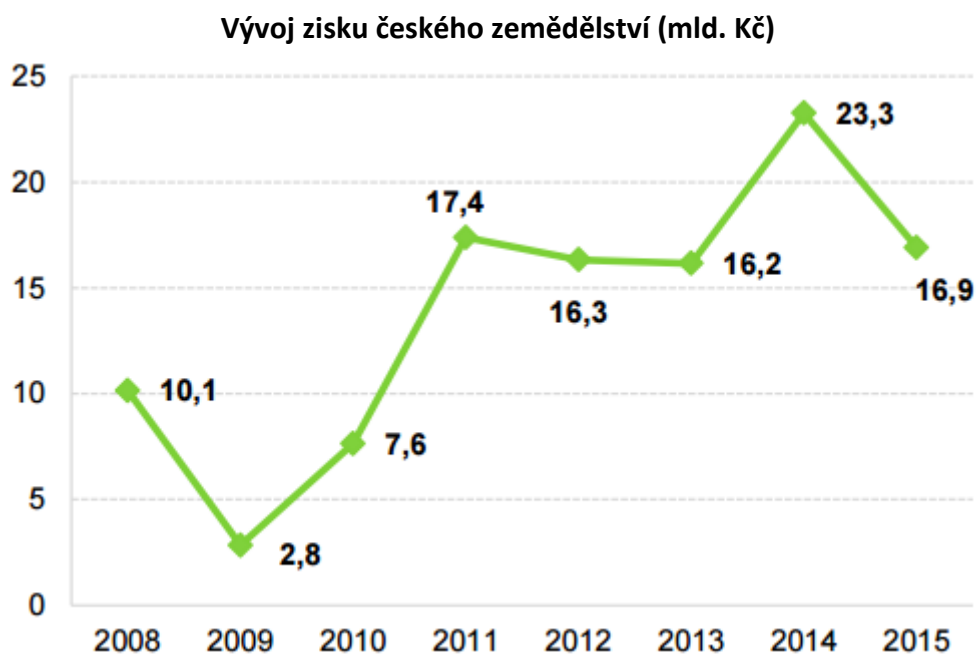
Graf 4: Podíl zaměstnanosti v zemědělství na hospodářství

Zdroj: Eurostat; data za Zemědělství, lesnictví a rybářství

Zemědělství České republiky se vyznačuje vyšším věkovým průměrem pracovníků, než jaký je možné sledovat v národním hospodářství. Důvodem toho je především nižší podíl pracovníků ve věku 15 až 24 let (cca 5 %), ale také vyšším podílem starších pracovníků.

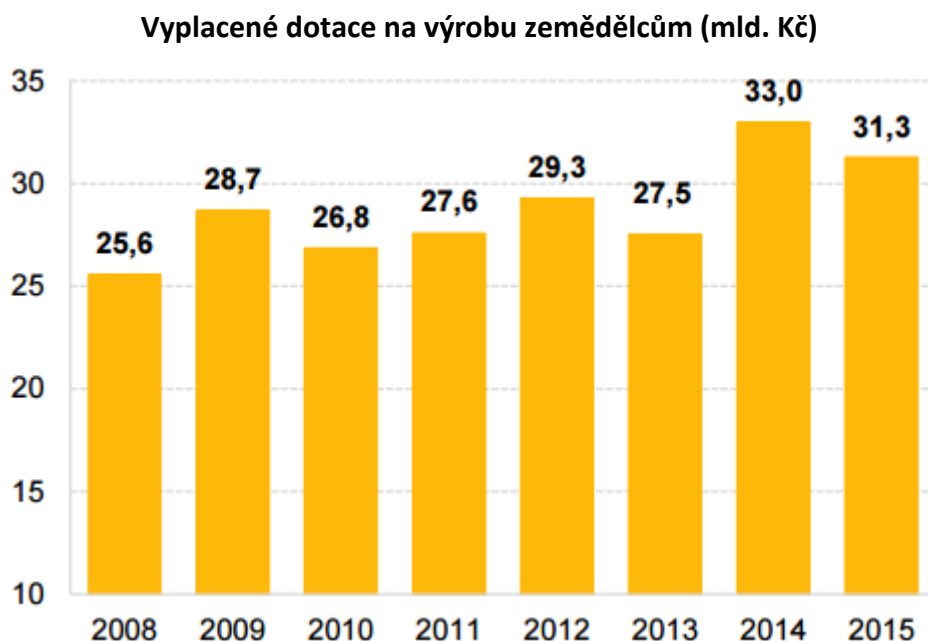
Tento fakt můžeme sledovat na věkové skupině 50+, kde podíl pracovníků v zemědělském sektoru v roce 2014 dosáhl 41,5 %, kdežto v národním hospodářství to bylo necelých 30 %. Počet pracovníků zaměstnaných v zemědělství dlouhodobě klesl od vstupu do Evropské unie v roce 2004 do roku 2015 o 30 %.

Z níže uvedeného grafu je zřejmé, že ekonomický výsledek českého zemědělství je podle dat ČSÚ v posledních letech kladný – od roku 2011 se zisk (s výjimkou rekordního roku 2014) pohybuje kolem 17 mld. Kč. Výrazně se na tom podepisují vyplácené dotace zemědělcům na výrobu, jež se od roku 2008 mírně zvyšují (v roce 2015 dosáhly 31,3 mld. Kč), dotace tak pomáhají českému zemědělství ke kladnému výsledku a tedy zisku (měsíčník EU aktualit 2016).

Graf 5: Vývoj zisku českého zemědělství (mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ; v případě zisku se jedná o podnikatelský důchod ze souhrnného zemědělského účtu ČR.

Graf 6: Vyplacené dotace na výrobu zemědělčům (mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ; dotace nezahrnují investiční podpory, environmentální platby a podpory obnovitelných zdrojů a bioplynových stanic

Z čistě finančního pohledu je dotace posilujícím faktorem hospodaření. Poskytnuté finanční prostředky by se měly státu vrátit v podobě přímých daní od zaměstnaných občanů a daní z pořízení majetku a služeb z dotací. Část z dotací (byť méně významná) jde zpět přímo, a to do rozpočtu EU prostřednictvím přerozdělení DPH.

Pozitivní i negativní změny přinesl vstup České republiky do Evropské unie. Vstupem naší země do Evropské unie se nám umožňuje čerpání velmi významných finančních prostředků z fondů Evropské unie. Tyto peněžní prostředky jsou nám přidělené, jelikož se podílíme na přispívání do rozpočtu EU. Věříme, že tyto peněžní prostředky patří České republice a že při nečerpání dotací bychom nebyli úspěšní. Mnohdy jsou tyto prostředky investované nerozumně i přes to, že není pochyb o nákladnosti byrokracie a přerozdělování těchto finančních toků.

Na tohle neefektivní financování veřejných výdajů z prostředků EU poukazuje Malý v článku „Sedm závojů paternalismu“ jako na jednu ze sedmi nových fiskálních iluzí. Za podstatu těchto fiskálních iluzí považuje Malý odtržení rozhodnutí o výdajích od rozhodnutí o příjmech, což vede k tomu, že se prostředky EU zdají být volné, dostupné každému, které nás nic nestojí, jak říkají z cizí kapsy. Když si peníze nevezmeme, neznamena to žádnou úsporu, protože si je vezme někdo jiný. Z Evropských peněz náhle vznikají projekty, které by za normálních okolností musely být financovány z krajských rozpočtů a tím pádem by nikdy nevznikly, protože by jejich užitek nepřesáhl náklady. Dotační tituly jsou v Bruselu spravovány řadou úředníků, představující váženou a stabilní instituci, která prostě „musí běžet“. Něco musí financovat, jinak by nebyla. Nebylo by co administrovat a řídit. Nebyly by slušné platy. Transakční náklady na tyto „levné“ evropské peníze si lze vcelku snadno představit (Malý, 2006).

Jelikož směřujeme k zemědělství, uvedeme si další definici dotací. „Dotace je konkrétním nositelem strategických opatření k minimalizaci negativních dopadů socioekonomického prostředí na přírodní prostředí v konkrétních oblastech, přeměny struktury výroby, rozvoje multifunkčních aktivit subjektů zemědělské předvýroby, zlepšování sociálních atributů, rozvoje indikátorů hodnocení trvale udržitelného rozvoje multifunkčních aktivit subjektů zemědělské předvýroby, rozvoje indikátorů hodnocení trvale udržitelného rozvoje venkova tj. zejména o úpravu stávajících indikátorů monitorujících vliv zemědělské prvovýroby na životní prostředí“ (Kouřilová, Pšenčík, & Kopta, 2009).

Stát má zájem o zachování venkovského hospodářství, udržitelné využívání půdy a lesů, zlepšení kvality života na venkově, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, o zlepšení životního prostředí a samozřejmě o zajištění bezpečnosti potravin. Jelikož je v zájmu většiny občanů zachování těchto požadavků, mluvíme zde o „veřejném zájmu“. Z tohoto titulu je zemědělství a lesnictví podporováno z veřejných rozpočtů. Podle kritéria potřeb spadá do V. bloku – Odvětví privátních statků (Rektořík, 2007).

Dotace mohou potenciálně vytvářet přímé i nepřímé ekonomické efekty. V zemědělství přímo ovlivňují růst a umístění investic a obchodu. Ekonomická teorie předpokládá, že zemědělské dotace zvyšují výkon, snižují světové ceny, narušují mezinárodní trhy a omezují ekonomickou efektivitu (ictsd.org, 2003).

Zemědělství je dotované ze zdrojů národních i evropských z důvodu, aby v zájmu většiny občanů bylo zachováno venkovské hospodářství. Zemědělství je tedy podporováno v zemích po celém světě z nejrůznějších důvodů. Jedním z důvodů mohou být např. velké rozdíly výrobně-klimatických podmínek v jednotlivých regionech. Tyto podmínky mohou mít zásadní vliv na hospodářské výsledky jednotlivých zemědělců. Podnikatelé v méně příznivých podmínkách (LFA) nemohou konkurovat podnikatelům v produkčních oblastech bez podpor státu. „*Princip LFA je znám již z doby Marie Terezie, kdy se platila panovníkovi renta v závislosti na podmínkách hospodaření daného zemědělce*“. V období socialistické vlády podniky inkasovaly „negativní daň“. Podniky za socialismu v méně příznivých podmínkách inkasovaly obdobu dnešních dotací v podobě vracejících se daní. Tato dotace zrušit nelze, alespoň rozum tomu káže. To samé platí i o AEO opatřeních. Je třeba poukázat na fakt, že ČR má z celé EU nejvyšší podíl zemědělské půdy v LFA a zároveň má podstatně vyšší zornění (75%) než průměr EU (50%). Tento fakt zakládá potřebu podpory TTP (KŘIVÁČEK J., podnikatel v zemědělství, osobní rozhovor, 6. 12. 2016).

Stát se prostřednictvím dotací a podpor zemědělství snaží rozvíjet venkov, osídlovat venkov mladými lidmi, protože se venkov vysídluje. Podpory státu se nesnaží o navyšování produkce v těchto oblastech, ale o zachování životního prostředí a vytváření nových pracovních příležitostí právě pro mladé lidi, kteří tak nebudou mít strach zde založit rodiny a usadit se zde.

3.4 Popis jednotlivých druhů dotačních titulů a podmínky jejich poskytování

Na stránkách Ministerstva zemědělství jsem se dočetl, že dotační zdroje se v České republice rozdělují zejména podle jejich zdroje. Po vstupu ČR do Evropské unie (EU) jsou zemědělcům nabízeny evropské dotační programy (většinou částečně kofinancované ze státního rozpočtu ČR), které jsou vhodně doplněny národními dotačními programy (plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR). Mezi podmínky pro žadatele patří povinnost vykazat v žádosti veškerou zemědělskou půdu, kterou má k dispozici, bez ohledu na to, zda na ni žádá podporu či nikoliv (Konvalinka, 2007). Evropské dotační programy spolu s národními doplňkovými platbami administruje a vyplácí Státní zemědělský intervenční fond.

Lze také rozlišovat několik základních dotačních nástrojů:

- Přímé platby
- Program rozvoje venkova ČR na období 2014 až 2020
- Operační program Rybářství na období 2014 až 2020
- Dotace v rámci Společné organizace trhu
- Národní dotace
- Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF) (MZe 2016).

3.4.1 Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Státní zemědělský intervenční fond je akreditovanou agenturou, která zprostředkovává finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů.

Státní zemědělský intervenční fond je právnickou osobou se sídlem v Praze a jeho činnost se řídí zákonem o Státním zemědělském intervenčním fondu č. 256/2000 Sb., ve znění zákona č. 128/2003 Sb. a ve znění zákona č. 85/2004 Sb. a prováděcími právními předpisy ve formě nařízení vlády.

Dotace z EU jsou v rámci Společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova

(EAFRD) a v rámci Společné rybářské politiky z Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD, nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

SZIF ADMINISTRUJE A KONTROLUJE NÁSLEDUJÍCÍ PLATBY:

- Přímé platby (PP)
- Program rozvoje venkova (PRV) 2007-2013 / 2014-2020
- Společná organizace trhu (SOT)
 - o rostlinné komodity
 - o živočišné komodity
 - o vývozní a dovozní licence, záruky
- OP Rybářství (OPR) 2007-2013 /2014-2020
- Národní dotace
- Značky kvalitních potravin KLASA a Regionální potravina (SZIF 2013).

3.4.2 Přímé platby

Přímé platby zaujímají největší podíl vyplácených finančních prostředků určených na dotace v zemědělství, jejich poskytování probíhá podle pravidel Společné zemědělské politiky EU. Přímé platby jsou pro období 2015 až 2020 zaměřeny především na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu Greening, generační obměnu na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce a na podporu odvětví nebo regionů, které čelí určitým obtížím či jsou velmi důležité z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska. Základními podmínkami pro získání dotace je, aby byl žadatel zemědělským podnikatelem, aktivním zemědělcem a obhospodařoval zemědělskou půdu, která je na něho evidovaná v registru zemědělské půdy LPIS podle uživatelských vztahů (SZIF 2013).

V návaznosti na právní úpravu EU vyšlo nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády. Podle těchto podmínek musí být mimo jiné žadatel o přímé platby zemědělským podnikatelem a zároveň splnit podmínku aktivního zemědělce (MZe 2016).

Přímé platby zahrnují následující opatření:

JEDNOTNÁ PLATBA NA PLOCHU (SAPS)

Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS) zůstává i nadále nejvýznamnější složkou přímých plateb. Hlavním cílem SAPS je zabezpečit zemědělcům stabilní příjmy. Konkrétní podmínky poskytnutí této platby jsou uvedeny v nařízení vlády pro přímé platby č. 50/2015 Sb. v platném znění, které navazuje na přímo použitelné předpisy Evropské unie (EU). Tato platba je poskytována výhradně z rozpočtu EU.

Žádost o poskytnutí SAPS je podávána v rámci tzv. jednotné žádosti Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu, a to do 15. května příslušného kalendářního roku. Jednou ze základních podmínek pro poskytnutí této platby je dodržení minimální výměry, která činí v součtu všech dílů půdních bloků (DPB) v žádosti nejméně 1 ha. Dotčené DPB musí být vedeny na žadatele v Evidenci využití půdy podle užívatelských vztahů (tzv. LPIS) nejméně od data podání žádosti do 31. srpna kalendářního roku, ve kterém žádá o platbu. Poskytnutí SAPS je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu a povinných požadavků na hospodaření (tzv. SMR), které dohromady tvoří podmínky podmíněnosti (tzv. Cross-Compliance) (MZe 2016).

Národní doplňkové platby. Národní doplňkové platby (Top-Up) k přímým podporám, nově tzv. Přejížděné vnitrostátní podpory, jsou plně hrazeny z rozpočtu ČR a slouží k dorovnání vybraných komodit, které byly zjednodušením plateb v systému jednotné platby na plochu zemědělské půdy (SAPS) znevýhodněny oproti plnému systému přímých podpor v původních, tzv. starých zemích EU.

Top-Up jsou platby poskytované k jednotné platbě na plochu (SAPS) a jsou upraveny nařízením vlády č. 112/2008 Sb (MZe 2016).

PLATBA PRO MLADÉ ZEMĚDĚLCE

Podpora je určena mladým zemědělcům, kteří začínají podnikat v zemědělství, ať již jako fyzická nebo právnická osoba. Cílem podpory je usnadnit založení zemědělského podniku a jeho rozvoj v počátečních letech podnikání (SZIF 2013).

PLATBA PRO ZEMĚDĚLCE DODRŽUJÍCÍ ZEMĚDĚLSKÉ POSTUPY PŘÍZNIVÉ PRO KLIMA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (GREENING)

Cílem je podpořit zemědělské postupy se zaměřením na oblasti klimatu a životního prostředí. Jako základní postupy byly vymezeny: diverzifikace plodin, zachování úrovně trvalých travních porostů a zřizování ploch v ekologickém zájmu (SZIF 2013).

DOBROVOLNÁ PODPORA VÁZANÁ NA PRODUKCI

podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu

podpora na produkci konzumních brambor

podpora na produkci chmele

podpora na produkci ovocných druhů s velmi vysokou pracností

podpora na produkci ovocných druhů s vysokou pracností

podpora na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou pracností

podpora na produkci zeleninových druhů s vysokou pracností

podpora na produkci cukrové řepy

podpora na produkci bílkovinných plodin

podpora na chov telete masného typu

podpora na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka

podpora na chov bahnice nebo na chov kozy

PŘECHODNÉ VNITROSTÁTNÍ PODPORY

Přechodné vnitrostátní podpory jsou doplňkové platby poskytované k Jednotné platbě na plochu (SAPS), které jsou plně hrazeny z rozpočtu České republiky. V rámci tohoto dotačního titulu lze požádat o platbu na zemědělskou půdu, chov krav bez tržní produkce mléka, chov ovcí či koz, dále o historické platby (stav k 31. 3. 2007): na chmel, brambory pro výrobu škrobu a na přežvýkavce (SZIF 2013).

3.4.3 Program rozvoje venkova 2014-2020

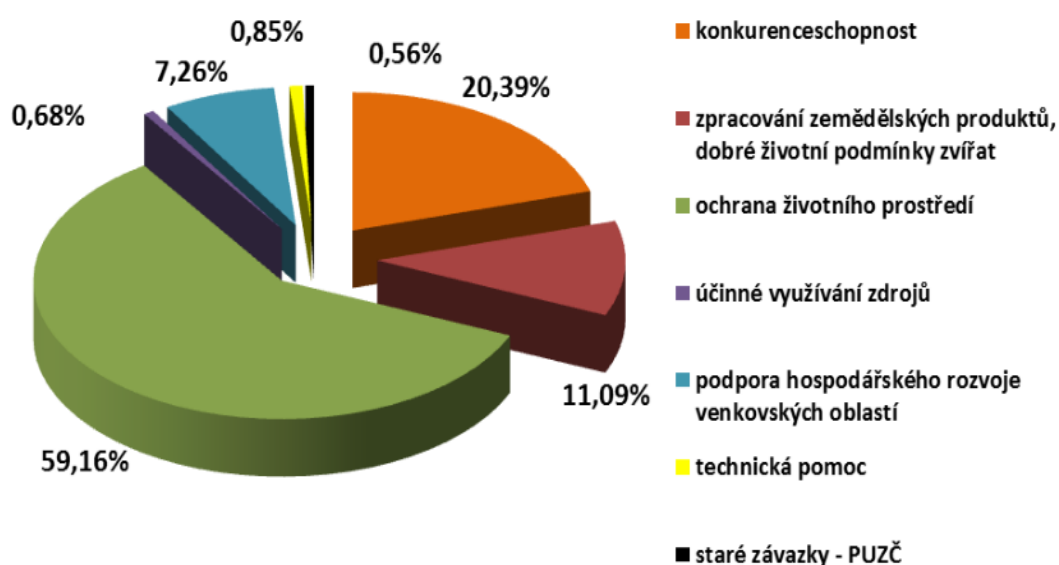
Evropská komise schválila finální znění základního programového dokumentu Programu rozvoje venkova ČR na období 2014-2020 dne 26. 5. 2015.

Díky Programu rozvoje venkova do českého zemědělství poputuje v příštích letech téměř 3,5 miliardy EUR (více než 96 miliard korun). Z toho bude 2,3 miliardy EUR (62 miliard korun) z unijních zdrojů a 1,2 milionů EUR (34 miliard korun) z českého rozpočtu.

Hlavním cílem programu je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura.

Program podporuje diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vytvářet nová pracovní místa a zvýšit hospodářský rozvoj. Podporován bude komunitně vedený místní rozvoj, resp. metoda LEADER, která přispívá k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni. Horizontální prioritou je předávání znalostí a inovací formou vzdělávacích aktivit a poradenství a spolupráce v oblasti zemědělství a lesnictví (MZe 2016).

Předpokládané alokace finančních prostředků (v % vyjádření) do jednotlivých oblastí:

Graf 7: Předpokládané alokace finančních prostředků (v % vyjádření) do jednotlivých oblastí

graf PRV 2014 až 2020

3.4.4 Dotace v rámci Společné organizace trhu

Společné organizace trhů (SOT) aplikuje EU u vybraných zemědělských komodit, u nichž závazným způsobem stanovuje některé podmínky výroby a obchodu a podporuje je některými intervenčními zásahy, dotacemi, licenční politikou při dovozu a vývozu zemědělských komodit z a do třetích zemí, úpravou obchodních podmínek apod. Cílem je minimalizovat výkyvy v nabídce jednotlivých komodit a tím i v cenách placených zemědělcům a rovněž stabilizovat ceny pro konečného spotřebitele (SZIF 2013).

3.4.5 Národní dotace

Výhradně z národních zdrojů podporuje Česká republika prostřednictvím řady cílených programů celou řadu potřebných aktivit. Těmito dotačními programy přispívá k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru.

Na základě ustanovení § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, byl Státní zemědělský intervenční fond (dále jen „SZIF“) pověřen, aby pro Ministerstvo zemědělství prováděl administraci žádostí o dotace, které jsou výhradně financované z národních zdrojů podle „Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2015 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů“, v rozsahu Dohody o spolupráci mezi Ministerstvem zemědělství a Státním zemědělským intervenčním fondem. Dále byl na základě této Dohody SZIF pověřen k provádění administrace řešení mimořádných událostí (povodně, sucho atd.), k provádění administrace řízených rozlivů a ke statistickému zjišťování dat (žňové zpravodajství). SZIF je prostřednictvím regionálních pracovišť především příjemcem žádostí (SZIF 2013).

Dotace v zemědělství, potravinářství, poradenství a vzdělávání

Dotace na údržbu a obnovu kulturního dědictví

Dotace ve vodním hospodářství

Dotace v lesním hospodářství a rybářství

Genetické zdroje

Dotace nestátním neziskovým organizacím (MZe 2016).

3.4.6 Podpůrný a garanční rolnický a lesnický (PGRLF)

V oblasti poskytování národních podpor bude politika Ministerstva zemědělství i nadále naplňována také prostřednictvím programů Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s. (dále také „PGRLF“). Programy podpor jsou připravovány v úzké koordinaci s Ministerstvem zemědělství a ostatními zainteresovanými subjekty s cílem zvýšit konkurenceschopnost českého zemědělství, lesnictví, potravinářství, přispět k rozvoji venkova, podpořit zaměstnanost ve venkovských oblastech a v neposlední řadě zabezpečit potravinovou soběstačnost České republiky.

S ohledem na dosažení uvedených cílů jsou voleny takové nástroje, respektive formy podpor, které budou pro každou z jednotlivých oblastí nejvhodnější a nejefektivněji povedou k naplnění deklarovaných cílů.

V současné době zahrnuje nabídka podpůrných programů PGRLF patnáct programů určených pro zemědělské prvovýrobce, zpracovatele zemědělské produkce a podnikatele v oblasti zpracování dřeva a lesního hospodářství. Vedle primárních podpor ve formě subvence částí úroků z komerčních úvěrů je dnes poskytována přímá podpora pojištění či nákupu zemědělské půdy, podpora ve formě úvěrů poskytnutých PGRLF a podpora ve formě zajištění úvěrů.

Významnou roli PGRLF plní prostřednictvím podpor pojištění hospodářských zvířat a plodin, pojištění produkce školet s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin a pojištění lesních porostů (PGRLF 2016).

3.4.7 Kontroly podmíněnosti Cross Compliance

V České republice jsou od 1. 1. 2009 prováděny Kontroly podmíněnosti (Cross Compliance).

Jedním z hlavních témat zemědělské politiky je řešení negativních dopadů zemědělství na krajinu a životní prostředí. Systém Kontroly podmíněnosti byl v roce 2003 iniciován reformou Společné zemědělské politiky a stal se klíčovým prvkem k vyjednávání o zachování evropských dotací do zemědělství i v budoucnu.

Od 1. 1. 2009 je v České republice vyplácení přímých podpor a dalších vybraných dotací "podmíněno" plněním standardů udržování půdy v dobrém zemědělském a environmentálním stavu, dodržováním povinných požadavků na hospodaření řazených do třech oblastí Životní prostředí, změna klimatu, dobrý zemědělský a environmentální stav půdy; Veřejné zdraví, zdraví zvířat a zdraví rostlin a Dobré životní podmínky zvířat. Do roku 2014 sem patřily i minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin v rámci agroenvironmentálních opatření.

V případě, že žadatel o dotace tyto podmínky nedodrží, může mu být snížena nebo, v nejkrajnějším případě, neposkytnuta výplata vybraných využívaných dotací. Plnění standardů a požadavků je ověřováno kontrolou plnění tzv. kontrolovaných požadavků. Jejich formu a metodu kontroly si každá země EU stanovuje sama, dle národních specifik (MZe 2016).

3.5 Posouzení objemu dotací z hlediska celého zemědělství

Rozpočet SZIF na rok 2015

V průběhu listopadu schválila vláda České republiky dokument Návrh rozpočtu Státního zemědělského intervenčního fondu na rok 2015. SZIF administruje a kontroluje opatření Společné zemědělské politiky financovaná z Evropského zemědělského záručního fondu, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Evropského námořního a rybářského fondu. Pro rok 2015 bylo hlavní prioritou SZIF zabezpečit provádění a kontrolu opatření Společné zemědělské politiky podle příslušných právních norem EU i ČR tak, aby nové programové období plynule navázalo na to předešlé.

Celkové dotace pro rok 2015 byly ve výši 40,3 miliardy Kč, z toho 34,3 miliardy korun z rozpočtu EU a 6 miliard korun ze státního rozpočtu. Stejně jako v předchozích obdobích se na výplatách nejvíce podílely přímé platby, na které je z rozpočtu EU vyčleněno 23,6 miliardy Kč. Na přechodnou vnitrostátní podporu se předpokládaly finanční prostředky ve výši 880 milionů korun. Pro rok 2015 byla na Program rozvoje venkova vyčleněna částka 13,6 miliardy korun, která zahrnovala prostředky ze státního rozpočtu ve výši 3,4 miliardy korun a zdroje EU ve výši 10,2 miliardy korun (SZIF 2013).

4 Metodika

4.1 Cíl práce

Cílem práce je vyhodnocení dotační politiky z hlediska jejího vlivu na výsledek hospodaření zemědělského podniku.

Tato bakalářská práce je rozdělena na dvě části. A to na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je definována významem a základním vývojem agrární politiky. Dále obsahuje význam poskytování dotací z hlediska zemědělského odvětví a z hlediska národního hospodářství. V kapitole jsou popsány a vysvětleny základní pojmy dotačních titulů a podmínky jejich poskytování ze zdrojů EU či zdrojů národních rozpočtů.

Použité podklady k vypracování bakalářské práce jsou z webových stránek, z odborné literatury a účetní a ekonomické podklady konkrétního vybraného podniku XY s. r. o.

Poskytnuté podklady pro praktickou část byly od vedoucího ekonomického úseku podniku.

4.2 Postup zpracování

V praktické části práce je rozbor hospodaření konkrétního zemědělského podniku, posouzení objemu dotací z hlediska celého zemědělství a z hlediska sledovaného podniku. Pomocí finanční analýzy vyčíslen vliv dotací na hospodářský výsledek podniku, motivační aspekty dotací a jejich uplatnění v podniku. Porovnání vývoje výsledku hospodaření v delší časové řadě a vyhodnocení jeho vývoje bez dotací v letech 2012 až 2015.

Jako podklad pro finanční analýzu společnosti jsem použil rozvahy a výkazu zisků a ztrát za roky 2012, 2013, 2014, 2015. Pro prokázání vlivu dotací na hospodářský výsledek podniku jsem použil poměrových ukazatelů rentability. K prokázání vlivu dotací firmy jsem oprostil finanční výkazy o dotace a srovnal rozdílné situace ve firmě. Tím jsem dostal výsledek hospodaření s využitím dotačních prostředků a výsledek hospodaření bez využití dotačních prostředků. Při výpočtech jednotlivých poměrových ukazatelů jsem postupoval podle níže uvedených vzorců. Do vzorců jsem dosazoval skutečná data z účetních knih. V případě fiktivní situace (situace bez dotací) jsem do vzorců dosadil čísla oproštěna o dotační zdroje. Konkrétně se to týká hospodářských výsledků, částka dotací ponížila také výši aktiv a vlastního kapitálu. V případě

rentability tržeb se absence dotací projeví jen ve výši hospodářského výsledku. V potaz jsem bral pouze sumu provozních dotací k danému roku.

Další poměrové ukazatele finanční analýzy již nejsou počítány s absencí dotačních titulů, z důvodu nepřímého vlivu čerpání dotací na tyto ukazatele. Výpočty jsou provedeny podle níže uvedených vzorců.

Při provádění porovnávání v rámci finanční analýzy jsem se soustředil na finanční poměrové ukazatele, které mají nejvyšší vypovídající schopnost o vlivu dotací na činnost společnosti. Konkrétně ukazatele rentability:

- ROA – rentabilita celkového vloženého kapitálu

Ukazatel rentability aktiv poměřuje zisk s celkovými aktivy vloženými do podnikání.

Použitím tohoto ukazatele zjistíme, kolik nám vložená aktiva vydělal čistého zisku.

$$ROA = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{aktiva}}$$

Vzorec 1: Rentabilita aktiv

- ROE – rentabilita vlastního kapitálu

Výnosnost vlastního kapitálu poměřuje zisk s vlastním kapitálem vloženým do podnikání. Označuje kolik čistého zisku vydělala jedna koruna vloženého vlastního kapitálu.

$$ROE = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastní kapitál}}$$

Vzorec 2: Rentabilita vlastního kapitálu

- ROS – rentabilita tržeb

Výnosnost tržeb je poměr čistého zisku a tržeb, přičemž tento ukazatel označuje, kolik korun čistého zisku vydělala jedna koruna tržeb.

$$ROS = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}}$$

Vzorec 3: Rentabilita tržeb

Další vybrané ukazatele:

- Ukazatel aktivity

Doba obratu zásob nám udává počet dnů, kdy máme zásoby vázány ve skladu do doby jejich prodeje či spotřebování.

$$Doba\ obratu\ zásob = \frac{zásoby}{\frac{tržby}{360}}$$

Vzorec 4: Doba obratu zásob

Doba obratu pohledávek nám jednoduše ukazuje, kolik dní uběhne, než jsou pohledávky převedeny na peníze (zaplacený odběrateli).

$$Doba\ obratu\ pohledávek = \frac{pohledávky}{\frac{tržby}{360}}$$

Vzorec 5: Doba obratu pohledávek

Doba obratu aktiv (v letech), nám označuje, jak podnik efektivně zhodnocuje naše aktiva.

$$Doba\ obratu\ aktiv = \frac{tržby}{celková\ aktiva}$$

Vzorec 6: Doba obratu aktiv

- Ukazatel likvidity

Likvidita ukazuje schopnost podniku dostát svých závazků právě teď. Ukazatel likvidity stanovuje, v jaké míře je podnik schopen uhradit své závazky. Jedná se o poměr likvidních aktiv a závazků podniku. Likvidnost je schopnost přeměnit zásoby na peníze.

$$Běžná\ likvidita = \frac{oběžná\ aktiva}{krátkodobé\ závazky}$$

Vzorec 7: Běžná likvidita

$$Pohotov\acute{a} \text{ likvidita} = \frac{\text{ob\text{e}\text{žn\acute{a} aktiva} - \text{z\acute{a}soby}}{\text{kr\text{a}tkodob\acute{e} z\acute{a}vazky}}$$

Vzorec 8: Pohotov\acute{a} likvidita

$$Okam\text{žit\acute{a} likvidita} = \frac{\text{finan\text{c}n\acute{i} majetek}}{\text{kr\text{a}tkodob\acute{e} z\acute{a}vazky}}$$

Vzorec 9: Okam\text{žit\acute{a} likvidita

- Ukazatel zadlu\text{ž}enosti

Zadlu\text{ž}enost (pom\text{e}r dluhu a aktiv) a finan\text{c}n\acute{i} samostatnost (pom\text{e}r VK a aktiv) d\text{a}v\text{a} logicky dohromady 100 %. Tento pom\text{e}rov\text{ý} ukazatel m\text{e}r\text{í} zp\text{ú}sob financov\text{a}n\text{í} prost\text{r}ednictv\text{ím} ciz\text{í}ch zdroj\text{ů} a schopnost spl\text{á}cet sv\text{e} z\acute{a}vazky.

$$Ukazatel \text{ v\text{e}řitel sk\text{e}ho rizika} = \frac{\text{ciz\text{í} kapit\text{á}l}}{\text{aktiva}}$$

Vzorec 10: Ukazatel v\text{e}řitel sk\text{e}ho rizika

5 Praktická část

5.1 Charakteristika podniku

Níže uvedenou firmu jsem si vybral pro provedení porovnání vlivu dotačních prostředků na hospodaření firmy ve své bakalářské práci

- XY s.r.o.
- Hlavní podnikatelské aktivity: zemědělská výroba

Obory podnikání:

- zámečnictví, nástrojařství
- živočišná výroba
- rostlinná výroba
- produkce chovných plemenných zvířat a využití jejich genetického materiálu
- výroba osiv a sadby

Společnost XY s.r.o. vznikla 11. března 1994.

5.1.1 Personální struktura podniku

Podnik v současné době zaměstnává 26 stálých zaměstnanců na plný pracovní úvazek. Během roku podnik pokrývá veškeré své činnosti všech odvětví hospodaření. V rostlinné výrobě podnik zaměstnává nejvíce zaměstnanců. V období, kterými jsou sklizně a posklizňové období, podnik není schopen pokrýt svou kapacitou plynulý běh výroby a je nucen s pracovníky navíc uzavírat dohodu o provedení práce či dohodu o provedení činnosti. Brigádníci jsou využíváni především pro práce v oblasti, ve které je zemědělská činnost stále ještě náročná na ruční zpracování a strojové či zautomatizované postupy může využít jen v omezené míře.

Personální a mzdová struktura podniku				
	2012	2013	2014	2015
Počet zaměstnanců	28	29	27	26
z toho společníci	5	5	5	5
Mzdové náklady (v tis. Kč)				
Mzdové náklady	6616	7388	7671	7380
Náklady na sociální zabezpečení	2137	2435	2370	2305
Sociální náklady	89	97	108	170
Osobní náklady celkem	8842	9920	10149	9855

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 1: Personální a mzdová struktura podniku

Z výše uvedené tabulky v období 2012 až 2015 je patrné, že dochází k postupnému snižování zaměstnanců. Úbytek zaměstnanců je v našem případě způsoben odchodem zaměstnance do starobního důchodu a odlivu mladých pracovníků do jiného odvětví z důvodu málo atraktivní a také hůře finančně ohodnocené práce v zemědělství. Snižováním stavu zaměstnanců však nedochází k úspoře mzdových nákladů, které činí významnou výdajovou položku v hospodaření podniku. Nábor dalších pracovníků podnik v současné době neprovádí z důvodu, že je schopen i nadále zabezpečit svou činnost v plné míře. Tento fakt je dán využitím nových a moderních technologických postupů a zařízení, jenž napomáhají kompenzovat úbytek lidské pracovní síly.

5.1.2 Majetková struktura podniku

Majetkovou strukturu podniku XY s.r.o. tvoří dlouhodobý hmotný majetek, finanční a oběžný majetek. Na konci roku 2015 podnik ve své rozvaze vykazuje dlouhodobý hmotný majetek v celkové výši 79 931 tis. Kč. Tuto účetní položku tvoří hlavně stavby. Další složkou hmotného majetku jsou dospělá zvířata a samostatné movité věci, kam patří především zemědělská technika.

V oběžném majetku podnik vykazuje k 31. 12. 2015 sumu 32 932 tis. Kč. Zásoby jsou rozděleny klasicky pro zemědělské odvětví na materiál, nedokončenou výrobu, výrobky a mladá a ostatní zvířata. Pohledávky ke konci roku 2015 podnik evidoval ve výši 9 197 tis. Kč. Dlouhodobý finanční majetek je tvořen vlastnictvím cenných papírů v částce 12 tis. Kč, krátkodobý finanční majetek pak finančními prostředky v bance a penězi v pokladně ve výši 5 239 tis. Kč.

Vývoj majetkové struktury podniku (v tis. Kč)				
	2012	2013	2014	2015
Dlouhodobý hmotný majetek	93839	90975	84789	79931
Pozemky	3325	3325	3325	3325
Stavby	43170	41983	40502	39327
Samostatné movité věci	41908	39802	35856	32572
Dospělá zvířata	5254	5716	4990	4658
Jiný dlouhodobý hmotný majetek	182	149	116	49
Finanční majetek	3751	4186	5362	5251
Cenné papíry	12	12	12	12
Peníze	47	84	2	1
Účty v bankách	3692	4090	5348	5238
Oběžný majetek	24475	28337	29122	27693
Materiál	409	397	3299	894
Nedokončená výroba	950	896	1093	1218
Výrobky	13513	14446	10060	11137
Mladá a ostatní zvířata	4112	5099	5610	5247
Pohledávky	5491	7499	9060	9197

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 2: Vývoj majetkové struktury podniku

Jak je patrné z vývoje účtů v bankách během sledovaného období, podnik postupně navyšuje volné finanční prostředky na těchto účtech, což lze hodnotit jako záporný jev, jelikož

investované peníze se zcela určitě lépe zhodnocují jiným investičním způsobem než pouhým úročením na běžném účtu.

5.1.3 Kapitálová struktura podniku

Kapitálová struktura podniku je tvořena vlastními a cizími zdroji. Na konci roku 2015 vlastní kapitál dosahoval částky 45 914 tis. Kč a cizí kapitál činil 66 999 tis. Kč, z čehož jasně plyne, že podnik není schopen krýt ze svého vlastního majetku cizí zdroje. Na cizím kapitálu se v největší míře podílí bankovní úvěry a výpomoci ve výši 37 794 tis. Kč, dále se na cizím kapitálu podílí položka krátkodobé závazky. Krátkodobé závazky představují povinnost vůči obchodním partnerům 15 393 tis. Kč a vůči státu 258 tis. Kč.

Vývoj kapitálové struktury podniku (v tis. Kč)				
	2012	2013	2014	2015
Vlastní kapitál	37071	42893	45061	45914
Základní kapitál	140	140	140	140
Rezervní fondy	14	14	14	14
Výsledek hospodaření minulých let	29816	36181	42739	44907
Výsledek hospodaření běžného roku	7101	6558	2168	853
Cizí kapitál	84979	80606	74212	66999
Dlouhodobé závazky	10796	10232	9398	8853
Krátkodobé závazky	12866	16942	18573	20352
Bankovní úvěry a výpomoci	61317	53432	46241	37794

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 3: Vývoj kapitálové struktury podniku

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že podíl cizího kapitálu a úvěrů podniku je velký. Z každoročně vytvořeného zisku podnik není schopen snižovat vytvořenou ztrátu z minulých let. Bankovní úvěry se ve sledovaném období snižují.

5.1.4 Struktura rostlinné výroby

Podnik hospodaří v oblasti mikroregionu Domažlicka, v nadmořské výšce 437 m n. m. Oblast je rovněž zeměpisným předělem mezi Šumavou a Českým lesem. V současné době obhospodařuje 798,17 ha zemědělské půdy, z čehož 593,4 ha zabírá půda orná.

Společnost se zaměřuje na rostlinnou a živočišnou výrobu. Z rostlinné výroby je to především produkce kukuřice na zeleno a siláž, pšenice ozimé, žito ozimého a jarního, ostatních víceletých plodin na zeleno, ječmen ozimý a tritikale. Dalších 204,77 ha trvalého travního porostu podnik využívá jako pastviny pro chov skotu a produkci mléka. Hlavní důvod nedosahování zisku je trvalý pokles tržeb z produkce mléka a obtížné hledání odbytu pro své výrobky.

Vlivem současné celosvětové situace v zemědělství dochází k neustálému snižování výkupních cen potravinářských komodit, zejména obilovin. Podnik díky skladovým kapacitám nemusí prodávat produkci ihned po sklizni, díky čemuž při prodeji plně využívá cenový nárůst komodit. Při pozdějším prodeji podnik utrží mnohem více peněžních prostředků. Díky skladování produkce tak může více experimentovat s cenovou politikou a vyčkávat na nejvhodnější období pro prodej svých výkonů. Reakce dodavatelů vstupů do zemědělství na zvýšené tržby se projevuje trendem zvyšování cen. Zvyšování cen se týká zejména hnojiv a pesticidů, nezadržitelný je také nárůst cen pohonných hmot.

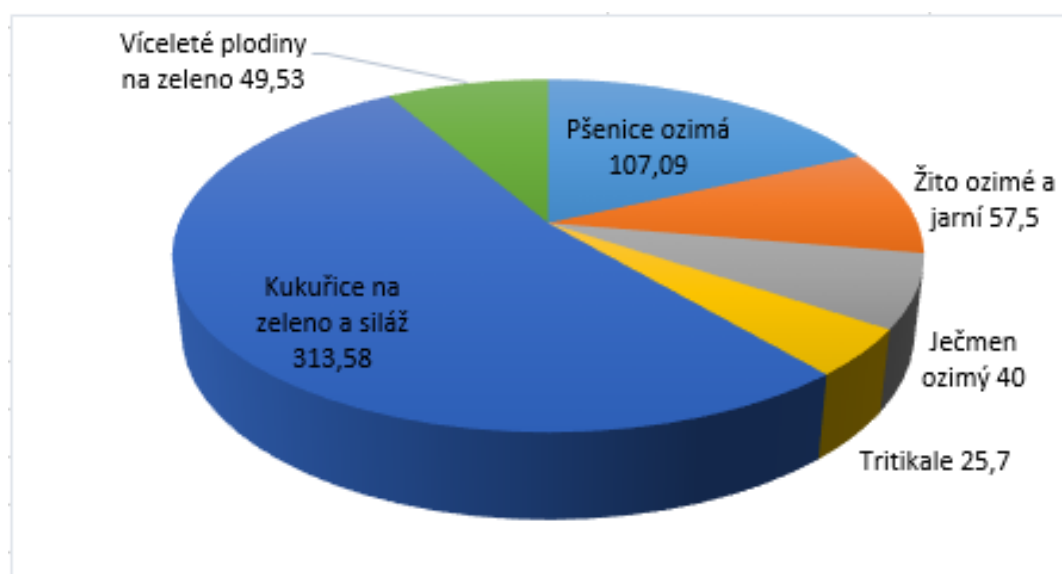
Struktura pěstovaných plodin v roce 2015

Plodina:	Plocha v ha:
Pšenice ozimá	107,09
Žito ozimé a jarní	57,5
Ječmen ozimý	40
Tritikale	25,7
Kukuřice na zeleno a siláž	313,58
Víceleté plodiny na zeleno	49,53

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 4: Struktura pěstovaných plodin v roce 2015

Struktura pěstovaných plodin v roce 2015 (plocha v ha)

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 8: Struktura pěstovaných plodin

Z výše uvedené tabulky a grafu vyplývá, že největší podíl na produkci má kukuřice na zeleno a siláž v zastoupení 53 % velikosti orné půdy. Jako další v pořadí velikosti orné půdy v hektarech je pěstována pšenice ozimá s 18 %. Následuje žito ozimé a jarní 10 %, víceleté plodiny na zeleno 8 %, ječmen 7 % a tritikale 4 %.

5.1.5 Výsledky hospodaření

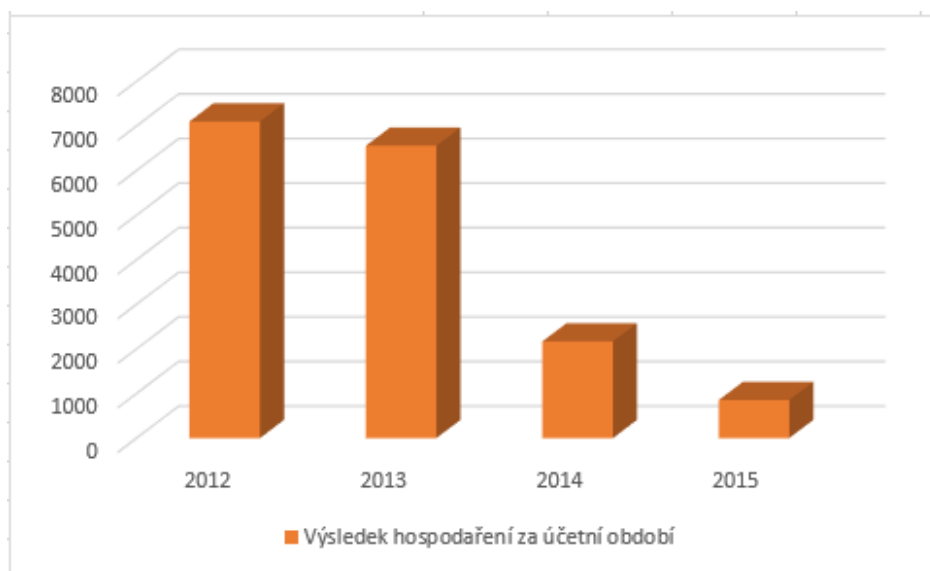
Klesající výsledky hospodaření společnosti XY s.r.o. nelze hodnotit jako uspokojivé ani s přihlédnutím, že se jedná o podnik zemědělský a že podnikání v této sféře ovlivňují nejen konkurenti trhu, ale i řada dalších aspektů. V následující tabulce je zachycen přehled výsledků hospodaření ve sledovaném období let 2012 až 2015. V tabulce jsou hospodářské výsledky uvedeny dle jednotlivých činností: provozní výsledek hospodaření, finanční výsledek hospodaření a hospodářský výsledek za běžnou činnost. Podnik nevykazuje ani v jednom ze sledovaných období mimořádný výsledek hospodaření.

Vývoj výsledku hospodaření (v tis. Kč)				
	2012	2013	2014	2015
Náklady celkem	62433	65693	63104	62323
Výnosy celkem	70445	72767	65424	63176
Provozní výsledek hospodaření	11265	9030	1923	3038
Finanční výsledek hospodaření	-3253	-1956	397	-2185
Výsledek hospodaření za účetní období	7101	6558	2168	853

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 5: Vývoj výsledku hospodaření

Vývoj výsledku hospodaření v letech 2012 až 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 9: Vývoj výsledku hospodaření

Z výše znázorněné tabulky a grafu je patrné, že hospodářský výsledek společnosti klesal. Během sledovaného období je zřetelný pokles výnosů a kolísavý vývoj nákladů. Náklady od roku 2013 poklesly především vlivem sníženého počtu pracovníků, vývoj výnosů je pak ovlivněn markantním snižováním výnosů za výkony. Fakt, že hospodářský výsledek za sledované období markantně klesl, je způsoben hlavně snižujícími se výkupními cenami za mléko. Z důvodu každoročního převýšení úvěrových úroků nákladových nad úroky výnosovými lze generovat záporný finanční výsledek hospodaření.

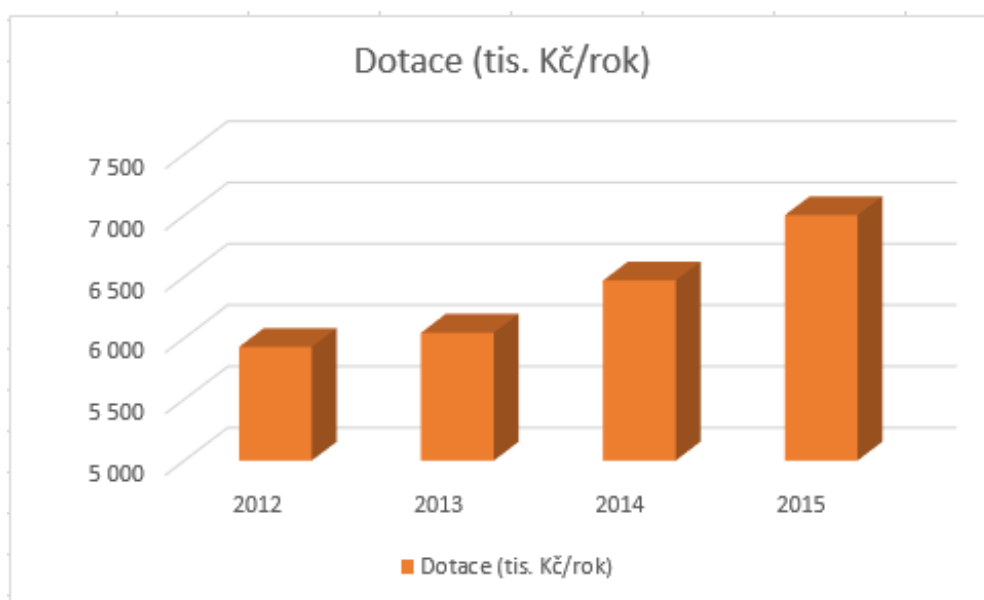
5.2 Struktura dotací a jejich význam

5.2.1 Vývoj celkových provozních dotací za sledované období

Dotace (tis. Kč/rok)			
2012	2013	2014	2015
5 927	6 043	6 469	7 002

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 6: Vývoj celkových provozních dotací

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 10: Vývoj celkových provozních dotací

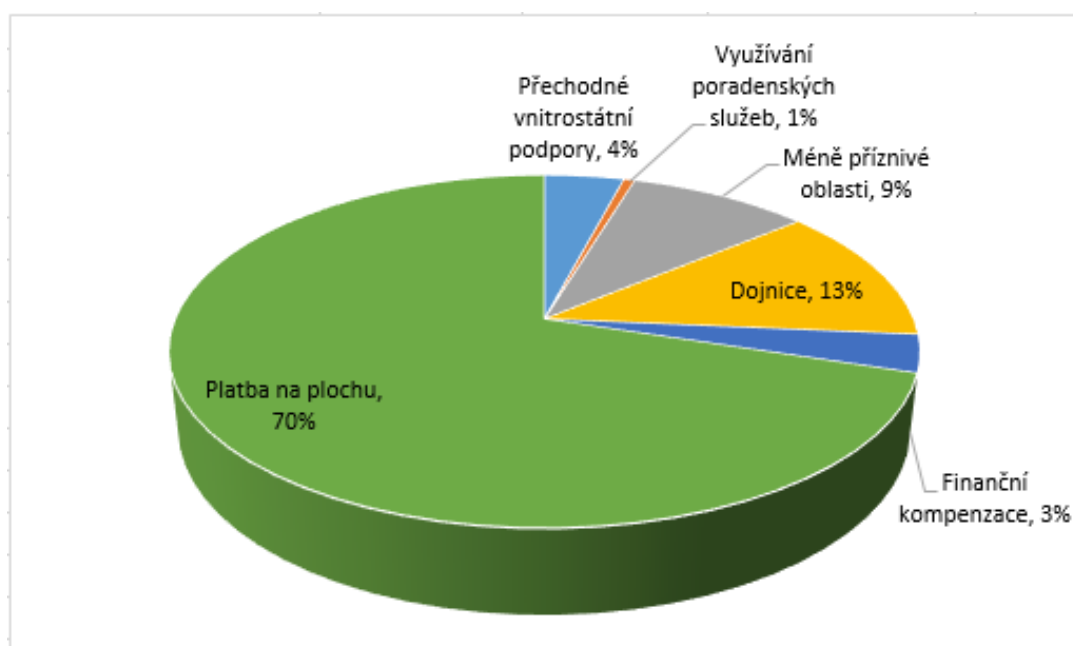
5.2.2 Struktura dotací v roce 2015

Opatření	Zdroje ČR	Zdroje EU	Celkem (v tis. Kč)
Přechodné vnitrostátní podpory	286	0	286
Využívání poradenských služeb	10	30	40
Méně příznivé oblasti	130	521	651
Dojnice	0	873	873
Finanční kompenzace	0	241	241
Platba na plochu	0	4 911	4 911

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 7: Struktura dotací v roce 2015

Podíl jednotlivých dotací v roce 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 11: Podíl jednotlivých dotací v roce 2015

Jednou z plateb plně hrazených z rozpočtu České republiky jsou Přechodné vnitrostátní podpory, které tvoří doplňkové platby k Jednotné platbě na plochu. V rámci tohoto dotačního titulu podnik požádal o platbu na zemědělskou půdu.

Nejnižší částka v roce 2015 byla čerpána z titulu Využívání poradenských služeb, které lze využívat v kombinaci s tematicky zaměřenou poradenskou službou jen jedenkrát za programovací období.

Další čerpaná dotace je z titulu Méně příznivé oblasti. Méně příznivá oblast je v našem případě charakterizována zhoršenými přírodními podmínkami, díky čemuž se stává podnik méně konkurenceschopným. Cílem této podpory je udržení zemědělců v těchto oblastech, a dále zachování udržitelných systémů hospodaření v těchto oblastech.

Z titulu Podpora na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka je podporováno chování dojnic.

Z titulu Finanční kompenzace jsou čerpány prostředky, o které byla v loňském roce dotace snížena a zároveň jakožto krizová rezerva nebyla vyčerpána.

Nejvýznamnější čerpanou dotací je Jednotná platba na plochu, jenž je poskytována z rozpočtu Evropské unie. Záměrem čerpání je podporování orné půdy, travních porostů a trvalých travních porostů.

5.3 Vývoj výsledku hospodaření v delší časové řadě a vyhodnocení jeho vývoje bez dotací.

Cílem praktické části této bakalářské práce je rozbor hospodaření zemědělského podniku, vyčíslení vlivu dotací na jeho hospodářský výsledek a zhodnocení přínosu těchto finančních prostředků k rozvoji zemědělské činnosti.

Pro zhodnocení vlivu dotací v tomto zemědělském podniku byla použita metoda finanční analýzy, která je úzce spojena s finančním účetnictvím, které poskytuje informace a data pro finanční rozhodování prostřednictvím finančních výkazů, kterými jsou: rozvahy, výkazy zisků a ztrát a přehled o peněžních tocích cash flow. Tyto finanční výkazy jsou sestaveny na základě finančního účetnictví, které shromažďuje, eviduje, třídí a dokumentuje údaje o hospodaření podniku.

Finanční analýza je definována jako rozbor stavu a vývoje finanční situace podniku, zejména podle údajů z účetních výkazů, sloužící především pro posuzování finanční důvěryhodnosti podniku z hlediska investorů a věřitelů, jakož i k posouzení spolehlivosti financí podniku jako záštity věcného podnikání (Grünwald, 2001).

Podkladem pro finanční analýzu společnosti XY s. r. o. byly použity faktické účetní výkazy a účetní závěrky za roky 2012, 2013, 2014 a 2015. Tyhle samotné výstupy však neposkytují obraz o hospodaření a finanční situace podniku, ani o jeho silných a slabých stránkách. Proto pro účely srovnání a prokázání vlivu čerpaných dotací jsem oprostil poskytnuté výkazy o získané dotační prostředky a provedl srovnání dvou odlišných situací ve firmě XY s. r. o. – hospodaření podniku s využitím dotačních prostředků a podnik a jeho hospodaření při absenci těchto dotačních prostředků.

Při porovnávání v rámci finanční analýzy podniku jsem se zaměřil na vybrané poměrové ukazatele, které mají nejlepší vypovídací schopnost o vlivu čerpaných dotačních prostředků na činnost zemědělského podniku. Pro své hodnocení jsem vybral ukazatele:

- ROA – rentabilita celkového vloženého kapitálu
- ROE – rentabilita vlastního kapitálu
- ROS – rentabilita tržeb

Postup analýzy rentability:

K prokázání vlivu dotačních zdrojů na hospodaření konkrétního vybraného podniku jsem použil skutečné účetní výkazy zemědělského podniku XY s. r. o. za roky 2012, 2013, 2014 a 2015. Na základě těchto dat jsem provedl výpočet finančních poměrových ukazatelů. Dále jsem tyto skutečné účetní údaje upravil. Od hospodářských výsledků jednotlivých účetních období jsem odečetl výši celkových přijatých provozních dotací, které mají přímý vliv na hospodářský výsledek. Investiční dotace jsem ve výpočtech pominul, jelikož mají pouze nepřímý vliv na výsledek hospodaření. Investiční dotace jako takové nevstupují přímo do výnosů, ale snižují odpisové základny hmotného investičního majetku. Ovlivňují tím proto hospodářský výsledek pouze formou postupných odpisů, jejichž částky jsou pro výpočty zanedbatelné.

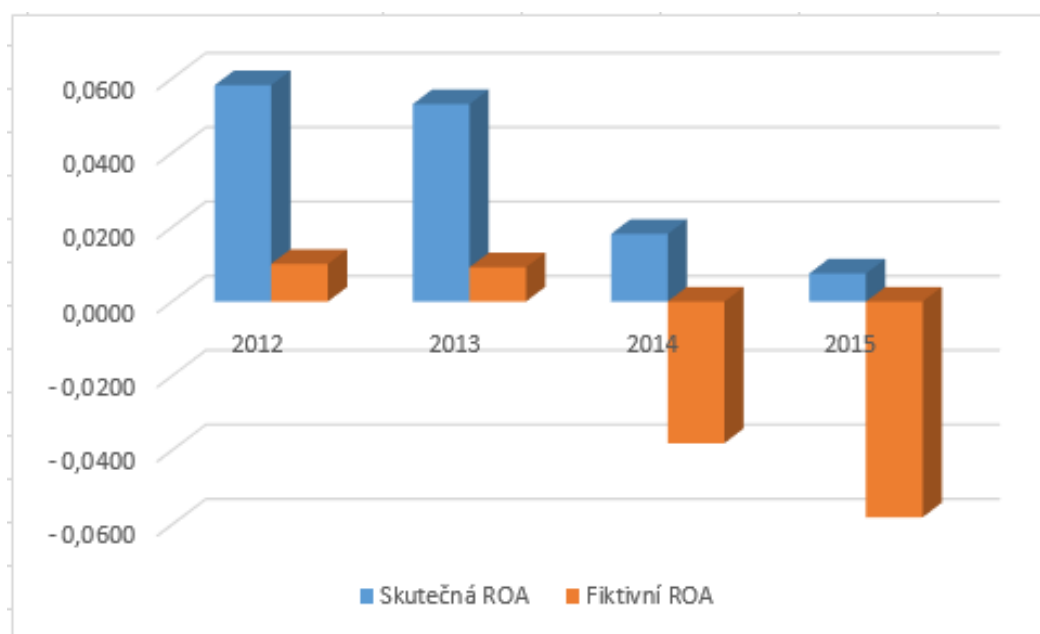
ROA – rentabilita celkového vloženého kapitálu

Rentabilita celkového kapitálu - ROA				
	2012	2013	2014	2015
Aktiva	122 038	123 499	119 273	112 913
Aktiva - dotace	116 111	117 456	112 804	105 911
HV po zdanění	7 101	6 558	2 168	853
HV po zdanění - dotace	1 174	1 081	-4 301	-6 149
Skutečná ROA dle výkazů	0,0582	0,053102	0,018177	0,007554
Fiktivní ROA bez dotací	0,010111	0,009203	-0,03813	-0,05806
výpočet: ROA = ČISTÝ ZISK/ CELKOVÁ AKTIVA				

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 8: Rentabilita celkového vloženého kapitálu

Vývoj ROA v letech 2012 až 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 12: Vývoj rentability celkového kapitálu

V první fázi analýzy jsem se zaměřil na vývoj poměrových ukazatelů rentability v časovém horizontu. Z analýzy je zřejmé, že rentabilita aktiv má klesající tendenci, ukazatel se v průběhu sledovaného období pohybuje v intervalu od 5,82 % do 0,75 %. Důvod tohoto poklesu je především neustále klesající suma čistého zisku, která klesá z důvodu obtížného hledání odbytu svých výrobků. Důležitou roli zde hraje pokles výkupních cen mléka a v neposlední řadě problémy se suchem a růstem cen vstupů.

Rentabilita aktiv nám ukazuje, z jaké míry se daří podniku generovat zisk z dostupných aktiv. Vývoj výsledku hospodaření má klesající tendenci v letech 2012, 2013, 2014 a 2015.

Druhým faktorem, který je zkoumán tímto ukazatelem je vliv absence dotačních prostředků na hospodaření podniku. Jak je zřejmé z tabulky i grafu uvedené výše, podnik by se bez obdržených dotačních prostředků dostal do vážných problémů. Výsledky ROA při absenci dotací klesají do záporných hodnot – (1,01 %; -5,8 %). Prvním markantním důsledkem odečtení dotací je záporný výsledek hospodaření v letech 2014 a 2015, podnik by v tomto případě hospodařil se ztrátou. Absence dotačních prostředků by ovšem měla i další důsledky na činnost podniku. Společnost by ze svých vlastních peněžních prostředků nebyla schopna zaplatit provozní a osobní náklady. Tato situace by zcela omezila investiční a modernizační činnost pro obnovu hmotného majetku. Podnik by se tedy stal nepřizpůsobivým vzhledem

k podmínkám a požadavkům stále náročnějšího trhu, jelikož by nebyl schopný investovat do rozvoje své podnikatelské činnosti.

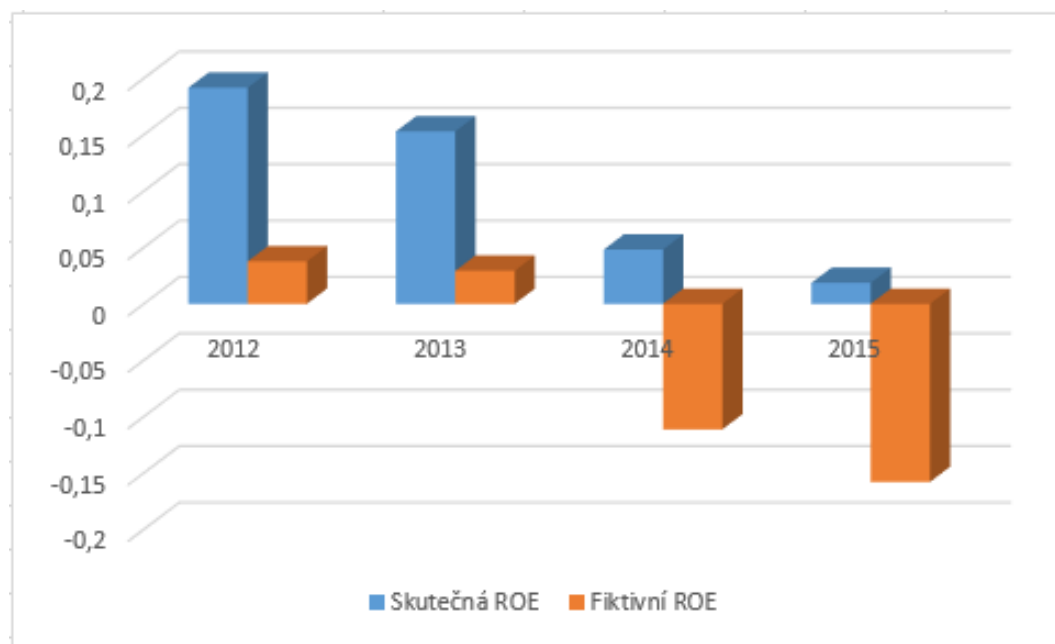
ROE – rentabilita vlastního kapitálu

Rentabilita vlastního kapitálu - ROE				
	2012	2013	2014	2015
Vlastní kapitál	37 071	42 893	45 061	45 914
Vlastní kapitál - dotace	31 144	36 850	38 592	38 912
HV po zdanění	7 101	6 558	2 168	853
HV po zdanění - dotace	1 174	1 081	-4 301	-6 149
Skutečná ROE dle výkazů	0,191551	0,152892	0,048113	0,018578
Fiktivní ROE bez dotací	0,037696	0,029335	-0,11145	-0,15802
výpočet: ROE = ČISTÝ ZISK/ VLASTNÍ KAPITÁL				

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 9: Rentabilita vlastního kapitálu

Vývoj ROE v letech 2012 až 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 13: Vývoj rentability vlastního kapitálu

Výše vlastního kapitálu se od roku 2012 do 2015 pravidelně navyšuje, ve finále je to o 19,26 %. Stejně jako u předchozího ukazatele i tady se projevuje stejný klesající trend – rentabilita vlastního vloženého kapitálu klesá (ROE od 19,15 % do 1,85 %), což je negativní jev. K poklesu opět dochází pravidelným poklesem hospodářských výsledků. I zde se projevuje absence

nečerpaných dotačních prostředků negativním způsobem. Ukazatel ROE se dostává do záporných hodnot v letech 2014 a 2015 a investice věřitelů do takového podniku by byla velmi riziková.

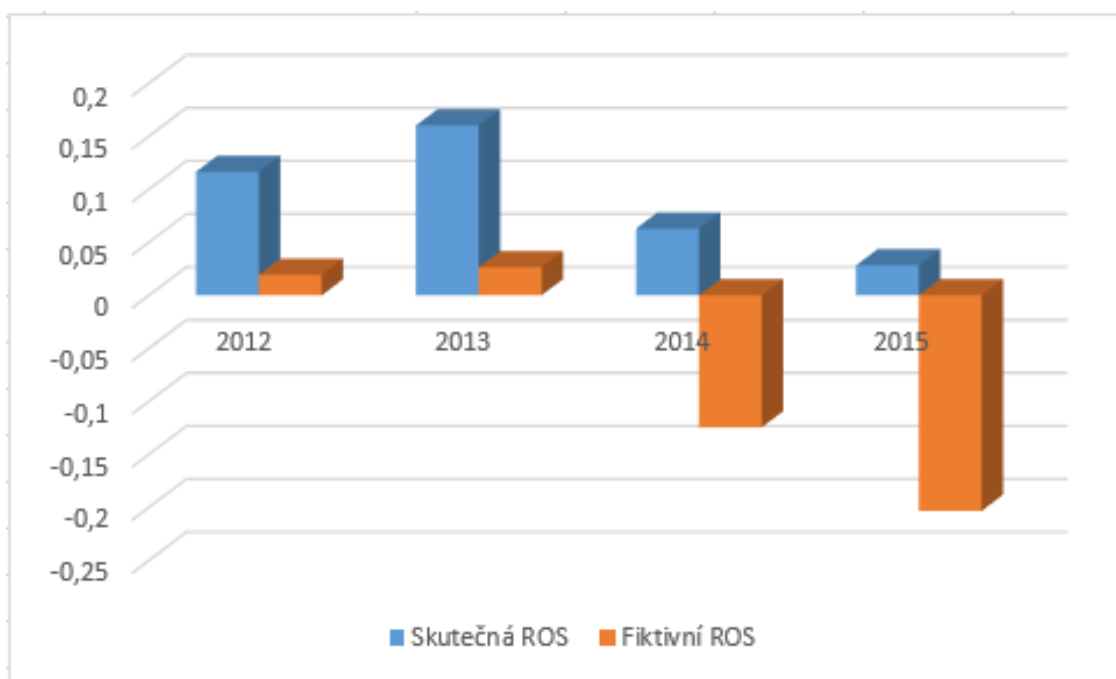
ROS – rentabilita tržeb

Rentabilita tržeb - ROS				
	2012	2013	2014	2015
Tržby	61 021	40 952	34 532	30 241
HV po zdanění	7 101	6 558	2 168	853
HV po zdanění - dotace	1 174	1 081	-4 301	-6 149
Skutečná ROS dle výkazů	0,11637	0,160139	0,062782	0,028207
Fiktivní ROS bez dotací	0,019239	0,026397	-0,12455	-0,20333
výpočet: $ROS = \frac{\text{ČISTÝ ZISK}}{\text{TRŽBY}}$				

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 10: Rentabilita tržeb

Vývoj ROS v letech 2012 až 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 14: Vývoj rentability tržeb

Rentabilita tržeb je dalším zajímavým a srozumitelným ukazatelem, která dává do souvislosti hospodářský výsledek za konkrétní účetní období a k tomu tržby. Ukazuje nám, kolik korun zisku připadá na jednu korunu z tržby. Z výše uvedené tabulky ROS – rentabilita tržeb je patrné, že tržby z prodeje zboží a vlastních výrobků a služeb mají klesající tendenci. Pokles

tržeb během sledovaného období na polovinu je velmi výrazný a podnik ho vysvětluje poklesem tržeb z prodeje mléka kvůli klesajícím výkupním cenám za litr. Také suchem, které má za následek nízké výnosy plodin. ROS vykazuje také klesající trend. Je to způsobeno především klesajícím výsledkem hospodaření. Menšího zisku je dosahováno z důvodu klesajících tržeb a zvyšujících se provozních a osobních nákladů. V případě nezapočítání dotací by ukazatel ROS vykazoval záporné hodnoty v roce 2014 a 2015, jinak opět klesající trend v intervalu od 1,92 % do -20,33 %.

Pro finanční analýzu dalších poměrových ukazatelů už není počítáno s absencí dotačních prostředků. Aktivita, zadluženost a likvidita je hodnocena na základě vlastního vývoje časového horizontu 2012 až 2015.

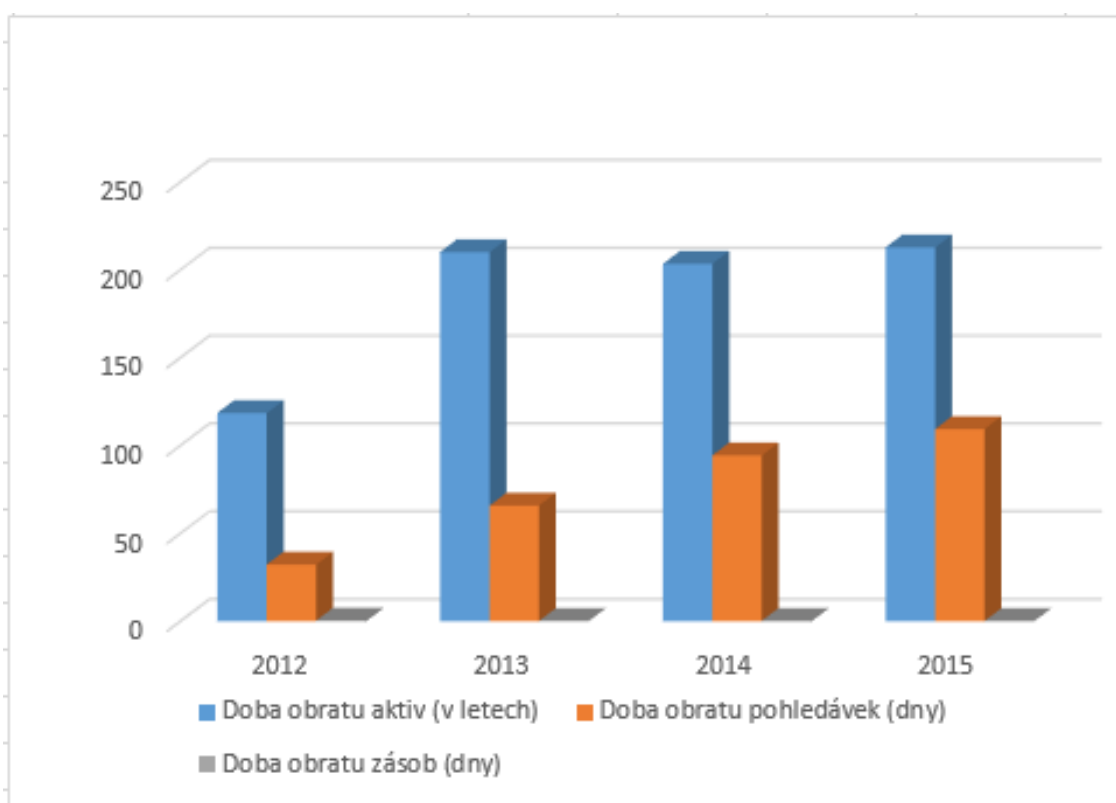
Aktivita

Ukazatele aktivity				
	2012	2013	2014	2015
Doba obratu zásob (dny)	119	210	204	213
Doba obratu pohledávek (dny)	32,39475	65,92206	94,45152	109,4845
Doba obratu aktiv (v letech)	0,500016	0,331598	0,289521	0,267826

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 11: Ukazatel aktivity

Vývoj ukazatele aktivity v letech 2012 až 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 15: Vývoj ukazatele aktivity

Ukazatel doby obratu zásob dosahoval ve sledovaném období růstu ze 119 dní na 213 dní, což vypovídá že se stává řízení zásob méně efektivní a prodlužuje se doba, kdy jsou finanční prostředky vázány v zásobách. To bezesporu způsobí nárůst prostředků potřebných

na náklady. Tento jev je však v oblasti zemědělské produkce naprosto běžný. Především je to dáno závislostí na sezónnosti odbytu.

Doba obratu pohledávek se jeví v tomto případě jako ukazatel s jasně negativním vývojem. Od roku 2012, kdy obrat pohledávek činil 32,4 dní, se do roku 2015 tato hodnota více než ztrojnásobila. Prodloužení doby obratu pohledávek svědčí o špatné odběratelské platební morálce. V České republice je lhůta splatnosti pohledávek běžná čtrnáctidenní, proto jsou dosažené hodnoty tohoto ukazatele ve sledovaném období 2012 až 2015 znepokojivé. Nárůst tohoto ukazatele může způsobovat klesající prodej, o čemž by svědčil trvalý pokles tržeb za vlastní výkony.

Obrat celkových aktiv se pohybuje mezi 0,5 a 0,26, což znamená že se necelá polovina celkových aktiv otočí v tržbách jednou za rok, což nesvědčí o efektivnějším hospodaření společnosti.

Přijaté provozní dotace se na ukazatelích aktivity v přímém důsledku nijak neprojeví. Tyto dotace nemají přímý dopad na pohledávky, zásoby ani tržby. Dotace nám ovšem mohou nepřímo ovlivnit celková aktiva. Zvýšit celkovou sumu aktiv podnik lze v případě obdržení investiční dotace např.: do nových budov, technického zhodnocení či nákupu hmotného majetku (zemědělské stroje, technika).

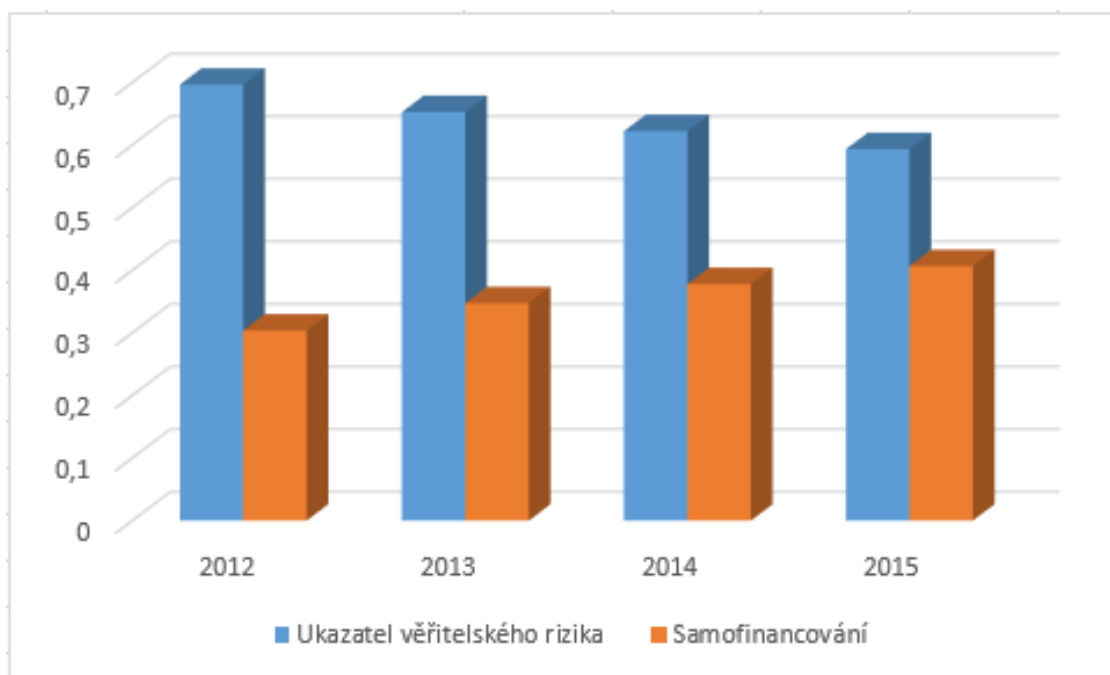
Zadluženost

Ukazatele zadluženosti				
	2012	2013	2014	2015
Ukazatel věřitelského rizika	0,696332	0,652685	0,622203	0,593368
Samofinancování	0,303668	0,347315	0,377797	0,406632

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 12: Ukazatel zadluženosti

Vývoj ukazatele zadluženosti mezi lety 2012 až 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 16: Vývoj ukazatele zadluženosti

K porovnávání firem z hlediska velikosti cizího kapitálu nám dobře slouží ukazatele zadluženosti. Jelikož je cizí kapitál levnější než vlastní kapitál, majitelé firem preferují vyšší zadluženost. Na druhé straně však věřitelé upřednostňují nižší zadluženost, protože je zde přirozeně nižší riziko že o své peníze přijdou.

Ukazatel věřitelského rizika má od roku 2012 do roku 2015 klesající tendenci – z 69,6 % na 59,3 %, což je pozitivní trend. Jelikož je doporučená hodnota 50 %, téměř 70 % není nijak spokojující. Zásadní vliv na tento pozitivní vývoj má snižování cizích zdrojů.

Ukazatel samofinancování je opakem, tudíž s ukazatelem věřitelského rizika dává dohromady hodnotu 1. Jelikož se uvedené hodnoty pohybují od 30,3 % do 40,6 %, lze tvrdit, že podnik není dlouhodobě charakterizován finanční stabilitou a samostatností. Hodnoty ukazatele pod 50 % nenapovídají příznivou finanční situací a můžeme soudit, že firma nedosahuje dostatečně velkého zisku.

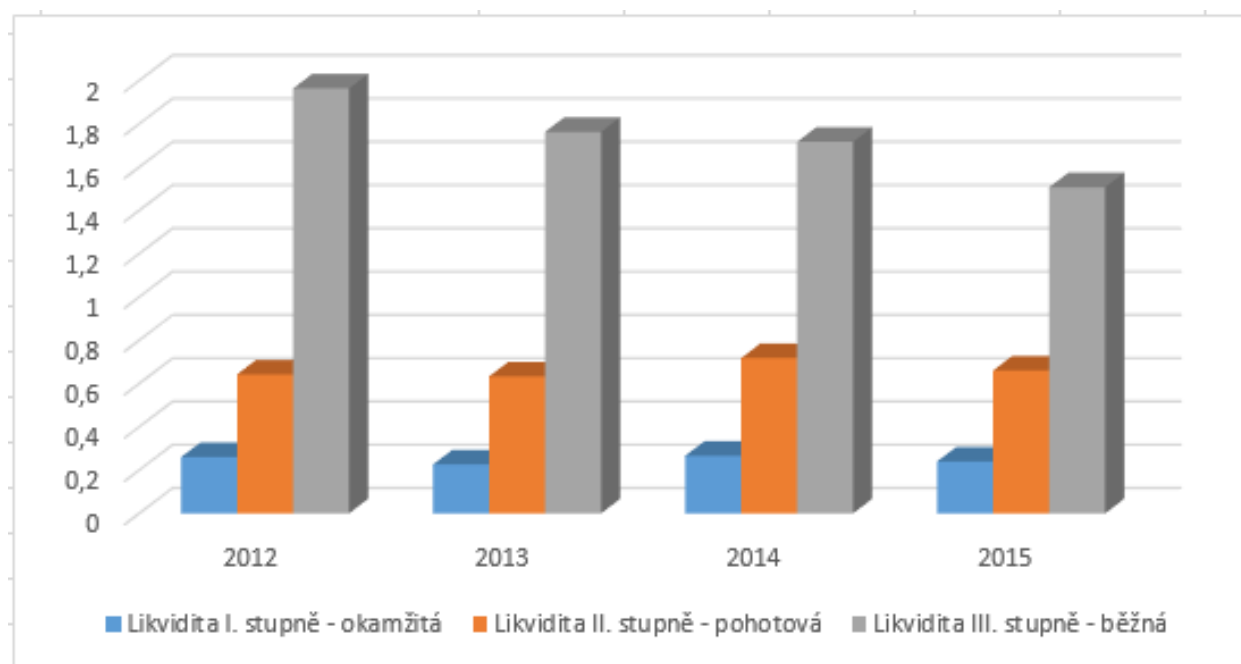
Likvidita

Ukazatel likvidity				
	2012	2013	2014	2015
Likvidita I. stupně - okamžitá	0,260267	0,226331	0,266527	0,239749
Likvidita II. stupně - pohotová	0,642489	0,632957	0,71788	0,660626
Likvidita III. stupně - běžná	1,963943	1,762878	1,717332	1,507047

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 13: Ukazatel likvidity

Ukazatele likvidity v letech 2012 až 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 17: Vývoj ukazatele likvidity

Tento ukazatel vyjadřuje schopnost firmy hradit své krátkodobé závazky včas. V případě úhrady těchto závazků prostřednictvím finančního majetku (peníze v pokladně či bance, krátkodobé cenné papíry) se jedná o likviditu okamžitou. V případě úhrady při využití oběžných aktiv oproštěných o zásoby by se jednalo o likviditu pohotovou. Likvidita běžná bere v potaz krytí krátkodobých závazků ze zdrojů celkových oběžných aktiv. Doporučené hodnoty pro jednotlivé stupně likvidity jsou v rozmezí 0,5 – 0,2 pro likviditu okamžitou, pohotová likvidita od 1,2 do 0,7 a běžná likvidita by měla dosahovat hodnot 2,5 – 2,0. Likvidita dosahuje ve všech stupních doporučených hodnot, což vypovídá o jeho dobré likvidnosti, při čemž je schopna přeměnit zásoby na peníze.

6 Závěr

V této práci jsem si stanovil dva cíle. Prvním cílem je definice a vysvětlení základních pojmů v oblasti čerpání dotací, popsání jednotlivých druhů dotačních titulů a podmínek jejich poskytování. Význam poskytování dotací, kterými je dotováno zemědělství v ČR ať již ze zdrojů Evropské unie či zdrojů národních. Druhým cílem mé bakalářské práce je vyhodnocení dotační politiky z hlediska jejího vlivu na výsledek hospodaření zemědělského podniku. Pro tento úkol a prokázání vlivu dotací na hospodaření podniku jsem si vybral metodu finanční analýzy a vybraných poměrových ukazatelů.

Pro použití finanční analýzy jsem si vybral konkrétní zemědělský podnik XY s. r. o., který hospodaří na 798,17 hektarech půdy a zabývá se rostlinnou a živočišnou výrobou. Ve své práci jsem prostřednictvím finanční analýzy, a především poměrových ukazatelů rentability schopen prokázat podstatný vliv dotací na hospodaření podniku. Pro názornost tohoto úkolu jsem vytvořil dvě varianty situací. V první situaci je realita kdy podnik čerpá dotační zdroje a ve druhé situaci (fiktivní), je hospodaření stejného podniku oproštěno o tyto zdroje. Absence těchto finančních prostředků je jasně patrná z vývoje hospodářského výsledku společnosti. V případě absence dotací, by podnik vykazoval jen velmi malé zisky. V roce 2012 podnik vykazuje 1 174 tis. Kč hospodářského výsledku a v roce 2013 jen 1 081 tis. Kč. V dalších letech hospodařil se ztrátou. V roce 2014 hospodářský výsledek vykazoval ztrátu -4 301 tis. Kč a v roce 2015 až -6 149 tis. Kč.

Dotační podpora by alespoň částečně měla kompenzovat dnešní nepříznivé podmínky týkající se zemědělských podniků. Jedná se o povětrnostní podmínky, zdražování vstupů zejména hnojiv, pesticidů a pohonných hmot. Podpora konkurenceschopnosti v rámci prostředí Evropské unie, a hlavně velkým nepředvídatelným výkyvům cen zemědělských komodit. Zemědělské podniky mají vliv na rozvoj venkovských oblastí. Dotování zemědělských podniků je nástroj pro komplexní propojení zemědělských podniků, obcí a dalších venkovských subjektů, které tak mohou do těchto mikroregionů přinášet zajímavé finanční zdroje, zvyšovat prosperitu nejen zemědělských podniků, ale všech subjektů působících ve venkovských oblastech.

Klesající tendenci ve sledovaném období měly všechny zkoumané ukazatele ROA, ROE i ROS. Další poměrové ukazatele, jakými je aktivita, likvidita a zadluženost, jsou vyhodnoceny v časovém období bez ohledu na dotace, jelikož čerpání dotací má na analýzu těchto ukazatelů pouze nepřímý vliv. Ukazatel aktivity vykazuje nejproblematictější hodnoty v dobách obratu zásob, které firma průměrně prodává za dobu půl roku. Obrat zásob by se měla firma snažit zrychlovat, protože na skladě vážou finanční prostředky, které by mohly být využity mnohem efektivněji.

Obdobné je to pak s ukazateli zadluženosti, jejichž hodnoty vypovídají o velkém věřitelském zadlužení a nízké schopnosti financování své činnosti z vlastních zdrojů. Podnik se snaží rovnoměrněji rozvrhnout využití vlastního a cizího kapitálu, což snižuje riziko pro věřitele, především pro banku.

Vzhledem k hodnotám dosažených těmito ukazateli můžeme konstatovat, že podnik XY s.r.o. dosahuje záporných výsledků. Tento fakt by ovšem v případě nečerpání finančních prostředků byl značně zhoršený. Na základě těchto výsledků můžeme konstatovat, že v současné době by podnik nedokázal svou činnost financovat ze svých vlastních zdrojů a výkonů a jeho existence je zcela závislá na čerpání dotační zdrojů z Evropské unie či ČR.

7 Summary

The overview of received subsidy resources and financial analysis were applied on the case of the Southwest Bohemian company XY s.r.o., farming on 798,17 hectares of land and being exclusively active in the crop production. An analysis of subsidy resources drawn between the years 2012 and 2015 is provided in the document. Further financial analysis of the company was executed in order to show the impact of subsidy drawing on the company's economic situation. The financial analysis and especially the profitability indicators have clearly proven that the received national as well as European subsidies have significant impact on the company's economic situation. To illustrate this effect, two cases were evaluated. In the first case, the respective company was analyzed during drawing subsidies. In the second model case, the same company was analyzed in a situation without having the possibility to draw any subsidies. We can see this impact on the operating results. It's very different when the company have subsidies and when is without them. In case, that the company wouldn't receive any subsidies, it would get in loss or it would have only small profit.

Other performance indicators (liquidity, debt ratios etc.) are affected mostly indirectly by the subsidy drawing. Their analysis was not carried out on the model situation, where the economic calculations were cleared of all financial resources received through the subsidy programs. However, an analysis was carried out for the period from 2012 to 2015.

Analyzed indicators, Return on Assets, Return on Equity and Return on Sales, were increasing in the period, which was monitored. Taking these results into consideration, we can state that XY s.r.o. has clearly positive economic results. However, in case of missing possibility to draw subsidies, the economic situation of this company would be totally different. At the end, it shows us, that agricultural companies today are not able to finance their own activity only from their own sources and they are very dependent on the subsidy from government.

8 Přehled použité literatury

Boháčová, I., Brožová, I., & Jeníček, V. (2004). *Ekonomika agrárního sektoru*. Praha: Credit.

Grünwald, R. (2001). *Analýza finanční důvěryhodnosti podniku: testujeme finanční důvěryhodnost svého obchodního partnera či klienta podle jeho účetních výkazů: uživatelská příručka s příklady* (Vydání I.). Praha: EKOPRESS.

Konvalina, P. (2007). *Právní normy a dotace v ekologickém zemědělství: odborná monografie*. Č. Budějovice: ZF JU.

Kouřilová, J., Pšenčík, J., & Kopta, D. (2009). *Dotace v zemědělství: z hlediska komplexního pohledu a s přihlédnutím k ekologickému zemědělství*. Brno: Pro Ekonomickou fakultu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích vydalo Akademické nakladatelství CERM.

Malý, I. (2006) *Sedm závojů paternalismu aneb nové fiskální iluze*. In Česká ekonomika v procesu globalizace SUPPLEMENTUM. Brno: Masarykova univerzita.

Rektořík, J. (2007). *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress.

Svatoš, M. (2000). *Ekonomika agrárního sektoru: (vybraná témata)*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Česká zemědělská univerzita.

Wokoun, R. (2008). *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde.

Internetové zdroje:

Ictsd.org (2003). Unisféra International Centre, Karel Mayrand, Stéphanie Dionne, Marc Paquin, Isaak Pageot-LeBel: THE ECONOMIC AND ENVIRONMENTAL IMPACTS OF AGRICULTURAL SUBSIDIES: AN ASSESSMENT OF THE 2002 US FARM BILL & DOHA ROUND. Dostupné z: <http://www.ictsd.org/downloads/2008/04/usfarm.pdf>

European commission (2017). Dostupné z: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-in-your-country_cs

Měsíčník aktualit (2016). Dostupné z:

http://www.csas.cz/static_internet/cs/Evropska_unie/Mesicnik_EU_aktualit/Mesicnik_EU_aktualit/Prilohy/mesicnik_2016_07.pdf

Ministerstvo zemědělství (2015). Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/>

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (2016). Dostupné z: <http://www.pgrlf.cz/o-spolecnosti/napln-cinnosti/>

Státní zemědělský intervenční fond (2016). Dostupné z: <http://www.szif.cz/cs/o-nas>

Český statistický úřad (2016). Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Databáze Eurostatu (2017). Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h>

Seznam obrázků:

Graf 1: Podíl zemědělství na HPH hospodářství ČR.....	12
Graf 2: Podíl zemědělství na hrubé přidané hodnotě v EU	13
Graf 3: Počet zaměstnanců a průměrné mzdy v zemědělství	14
Graf 4: Podíl zaměstnanosti v zemědělství na hospodářství.....	15
Graf 5: Vývoj zisku českého zemědělství (mld. Kč).....	16
Graf 6: Vyplacené dotace na výrobu zemědělcům (mld. Kč)	16
Graf 7: Předpokládané alokace finančních prostředků (v % vyjádření) do jednotlivých oblastí.....	23
Graf 8: Struktura pěstovaných plodin	37
Graf 9: Vývoj výsledku hospodaření.....	38
Graf 10: Vývoj celkových provozních dotací.....	40
Graf 11: Podíl jednotlivých dotací v roce 2015	41
Graf 12: Vývoj rentability celkového kapitálu	45
Graf 13: Vývoj rentability vlastního kapitálu	46
Graf 14: Vývoj rentability tržeb	47
Graf 15: Vývoj ukazatele aktivity	49
Graf 16: Vývoj ukazatele zadluženosti.....	51
Graf 17: Vývoj ukazatele likvidity	52

Seznam vzorců:

Vzorec 1: Rentabilita aktiv.....	29
Vzorec 2: Rentabilita vlastního kapitálu	29

Vzorec 3: Rentabilita tržeb	30
Vzorec 4: Doba obratu zásob	30
Vzorec 5: Doba obratu pohledávek.....	30
Vzorec 6: Doba obratu aktiv	30
Vzorec 7: Běžná likvidita.....	30
Vzorec 8: Pohotová likvidita	31
Vzorec 9: Okamžitá likvidita	31
Vzorec 10: Ukazatel věřitelského rizika	31

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Personální a mzdová struktura podniku	33
Tabulka 2: Vývoj majetkové struktury podniku.....	34
Tabulka 3: Vývoj kapitálové struktury podniku	35
Tabulka 4: Struktura pěstovaných plodin v roce 2015	36
Tabulka 5: Vývoj výsledku hospodaření	38
Tabulka 6: Vývoj celkových provozních dotací	40
Tabulka 7: Struktura dotací v roce 2015	41
Tabulka 8: Rentabilita celkového vloženého kapitálu	44
Tabulka 9: Rentabilita vlastního kapitálu	46
Tabulka 10: Rentabilita tržeb	47
Tabulka 11: Ukazatel aktivity.....	49
Tabulka 12: Ukazatel zadluženosti	50
Tabulka 13: Ukazatel likvidity	52